

LESZEK ZYGNER

Państwowa Akademia Nauk Stosowanych
im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie
<https://orcid.org/0000-0001-9892-7426>

Wybór materiałów dotyczących przygotowania i wprowadzenia stanu wojennego na terenie województwa ciechanowskiego.

Cz. 1: Dokumenty SB z okresu od sierpnia 1980 r.
do grudnia 1981 r.

Operacja wprowadzenia stanu wojennego na terenie województwa ciechanowskiego objęła pięć głównych akcji: przerwania i przejęcia kontroli nad łącznością, internowania najbardziej aktywnych działaczy „Solidarności”, przeprowadzenia rozmów ostrzegawczych z wytypowanymi wcześniej działaczami i opozycjonistami, od których żądano podpisania deklaracji o lojalności, opanowania kilku strategicznych obiektów na terenie województwa oraz militaryzację wybranych zakładów pracy, aby nie dopuścić do ewentualnych akcji strajkowych i sabotażowych. Zebrane tu materiały obrazują wybrane elementy wspomnianej operacji oraz jej skalę w wymiarze lokalnym. Tekst prezentuje wybór dokumentów z zasobu Archiwum Instytutu Pamięi Narodowej w Warszawie z lat 1980–1981 dotyczących przygotowania operacji wprowadzenia stanu wojennego w województwie ciechanowskim.

Słowa kluczowe: stan wojenny, przygotowanie, województwo ciechanowskie, NSZZ „Solidarność”, internowani w stanie wojennym, dokumenty SB

A Selection of Documents Regarding the Preparation and Introduction of Martial Law in the Ciechanów Voivodeship. Vol. 1: Security Service Documents from the Period from August 1980 to December 1981

Abstract: The operation to introduce martial law in the Ciechanów Voivodeship included five main actions – interrupting and taking control of communications, interning the most active activists of Solidarity, conducting warning talks with previously selected activists and oppositionists who were required to sign a declaration of loyalty, mastering several strategic facilities in the voivodeship, and militarization of selected workplaces to prevent possible strikes and sabotage. The materials collected here illustrate selected elements of the mentioned operation and its local scale. The article presents a selection of documents from the resources of the Archive of the Institute of National Remembrance in Warsaw from 1980–1981, regarding the preparation of the operation to introduce martial law in the Ciechanów Voivodeship.

Keywords: martial law, preparation, Ciechanów Voivodeship, NSZZ “Solidarność”, internees during martial law, SB documents

Przygotowania i realizacja operacji wprowadzenia stanu wojennego na terenie województwa ciechanowskiego w 1981 r., szczegółowo opisane przeze mnie w jednym z poprzednich numerów „Studiów Mazowieckich”¹, a zarazem będące częścią dalszych badań, których zwieńczeniem będzie wydanie monografii poświęconej temu wyjątkowemu wydarzeniu, pozwoliły na usystematyzowanie naszej wiedzy w tym zakresie oraz odtworzenie planów i realizacji pięciu głównych akcji w ramach tej operacji. Były nimi: przerwanie i przejęcie kontroli nad łącznością (akcja „Azalia”), internowanie najbardziej aktywnych działaczy „Solidarności” (akcja „Jodła”), przeprowadzenie rozmów ostrzegawczych z wytypowanymi wcześniej działaczami i opozycjonistami, od których żądano podpisania deklaracji o lojalności (akcja „Klon”), opanowanie kilku strategicznych obiektów na terenie województwa oraz militaryzacja wybranych zakładów pracy, aby nie dopuścić do ewentualnych akcji strajkowych i sabotażowych. W wyniku tych działań w omawianym tu okresie internowano w sumie 25 osób², z tego

¹ L. Zygner, *Wprowadzenie stanu wojennego w województwie ciechanowskim*, „Studia Mazowieckie” 2022, nr 17/31, nr 2, s. 131–189.

² Byli to: Stanisław Adamczyk (Ciechanów), Jan Brzozowski (Działdowo), Lech Cechowski (Działdowo), Jan Sławomir Cegiełka (Kuczbork), Ireneusz Gallera (Ciechanów), Kazimierz Gogoliński (Działdowo/Nidzica), Krzysztof Eugeniusz Graczyk (Płońsk), Ryszard Jaltuszewski (Działdowo), Jan Jędrzejewski (Ciechanów), Roman Kejza (Ciechanów), Stanisław Kudlicki (Lutocin), Sławomir Konrad Latek (Pułtusk), Władysław Makowiecki (Chromakowo), Henryk Mierzwiński (Raciąż), Andrzej Nawrocki (Grudusk), Tadeusz Wiesław Ochtabiński (Pułtusk), Tadeusz Olszewski (Mława/Grudusk), Zbigniew Stanisław Paradowski (Pułtusk), Franciszek Pogorzelski (Ciechanów), Bo-

4 osoby były internowane dwukrotnie³, przeprowadzono rozmowy ostrzegawcze co najmniej z 180 osobami, przejęto kontrolę nad Centralą Automatyczną i Międzymiastową oraz Stacją Wzmacniakową w Ciechanowie, objęto ochroną pięć obiektów strategicznych⁴, a także dokonano militaryzacji ośmiu zakładów pracy⁵. W skali całego kraju – jak to już wcześniej podkreślałem⁶ – było to niewiele, ale w historii północnego Mazowsza owe 586 dni stanu wojennego zapisało się na trwałe jako zbiorowe doświadczenie całego pokolenia. Natomiast kilkaset zachowanych jednostek archiwalnych z tamtego okresu, przechowywanych m.in. w: Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie, Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku, Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku, Archiwum Akt Nowych w Warszawie, Archiwum Państwowym w Warszawie, zawierające w sumie blisko 20 tysięcy stron akt Komendy Wojewódzkiej MO w Ciechanowie, Służby Bezpieczeństwa, Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Ciechanowie, Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Ciechanowie oraz podległych mu komitetów miejskich i gminnych, szyfrogramów MSW i KC PZPR, teczek internowanych, różnych dokumentów proveniencji kościelnej, wydawnictw podziemnych, relacji i wspomnień osób związanych z podziemną „Solidarnością” i szeroko rozumianą opozycją, a także innych źródeł objętych kwerendą, pozwala na całościowe opracowanie, a przede wszystkim odmitologizowane, krytyczne i – na miarę zachowanych dokumentów – obiektywne odtworzenie rzeczywistości historycznej lat 1981–1983.

Prezentowane tu materiały to tylko drobny wybór różnego rodzaju źródeł, które pozwalają na ogólną orientację w przygotowaniach, planach i realizacji wprowadzenia stanu wojennego. Dotyczą one pierwszych przygotowań podjętych przez Sztab KWMO w Ciechanowie na wypadek „zagrożenia bezpieczeństwa i porząd-

lesław Szerypo (Pułtusk), Mirosław Józef Telka (Pułtusk), Mieczysław Węglewicz (Ciechanów), Sławomir Willenberg (Działdowo), Andrzej Wojdyło (Ciechanów), Tadeusz Wojtaszek (Działdowo). Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu, sygn. 161/1, Wykaz alfabetyczny osób internowanych w okresie stanu wojennego [1981–1983]. Zob. także S. Adamczyk, *Nie potrafię żyć inaczej*, [w:] J. Wróblewski, A. Gołębiwski (oprac.), *Niepokorny Ciechanów*, Ciechanów 2006, s. 20–23; A. Wojdyło, *Niedokończona rozmowa*, [w:] J. Wróblewski, A. Gołębiwski (oprac.), *Niepokorny Ciechanów*, Ciechanów 2006, s. 182–184; S.K. Latek, *Tajna „Solidarność” w Pułtusku w latach 1982–1986: wspomnienia konspiratora*, Pułtusk 2014, s. 19.

³ Dotyczyło to Krzysztofa Eugeniusza Graczyka (internowanego 13 grudnia 1981 r. i powtórnie 9 maja 1982 r.), Kazimierza Gogolińskiego (internowanego 19 grudnia 1981 r. i ponownie 21 stycznia 1982 r.), Sławomira Willenberga (internowanego 21 grudnia 1981 r. i ponownie 23 stycznia 1982 r.) oraz Tadeusza Wojtaszka (internowanego 16 kwietnia i powtórnie 1 lipca 1982 r.).

⁴ Były to: wieża radiowo-telewizyjna w SzydłóWKu pod Mławą i w Świerczach, magazyny cukrownicze w Gliniojecku, magazyny cukrownicze w Ciechanowie oraz magazyny mięsne na terenie chłodni w Ciechanowie.

⁵ Były to: Zakłady Narzędziowe „VIS” w Ciechanowie, Zakłady Budowy Maszyn „ZREMB” w Ciechanowie, Zakłady Stolarski Budowlanej „STOLBUT” w Ciechanowie, Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego „HORTEX” w Płońsku, Fabryka Sprzętu Oświetleniowego i Urządzeń Technicznych „POLAM” w Pułtusku, Fabryka Obuwia „SYRENA” w Mławie, Przedsiębiorstwo Produkcji i Montażu Urządzeń Instalacyjnych i Konstrukcji Budowlanych „INSTAL” w Nasielsku oraz Zakład Elektroniczno-Mechaniczny „MERA-ZEM” w Nasielsku.

⁶ L. Zygnier, *Wprowadzenie stanu wojennego...*, dz. cyt., s. 186.

ku publicznego prowokacyjną działalnością zorganizowanych grup antysocjalistycznych i żywołowych wystąpień” w sierpniu 1980 r. (operacja „Lato-80”), kiedy to władze PRL rozważały użycie siły przeciwko rodzącemu się wówczas niezależnemu ruchowi związkowemu i ogólnonarodowemu ruchowi demokratycznemu⁷, działań operacyjnych i inwigilacji środowisk opozycyjnych i struktur NSZZ „Solidarność” i NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych w 1981 r. w ramach akcji „Gotowość” na wypadek „poważnego zagrożenia bezpieczeństwa państwa”, przygotowywania list osób przeznaczonych do internowania i rozmów profilaktyczno-ostrzegawczych, a w następnej części prezentowanej edycji materiałów źródłowych również dokumentacji związanej z realizacją akcji „Azalia”, „Jodła” i „Klon” w województwie ciechanowskim na przełomie 1981 i 1982 r., dokumentów władz wojskowych i partyjnych dotyczących wprowadzenia stanu wojennego, a także akt osób internowanych oraz skazanych w stanie wojennym z terenu województwa ciechanowskiego.

Przy edycji prezentowanych materiałów uwzględniono zasady wydawnicze stosowane przy publikacjach źródłowych Instytutu Pamięci Narodowej. Wszelkie ingerencje redakcyjne zostały ujęte w nawiasy kwadratowe, a inne opatrzone przypisami oznaczonymi literami. Zrezygnowano z rozwiązania skrótów w wyrazach zapisywanych zazwyczaj skrótowo, skróty nazw zakładów pracy rozwiązywano tylko raz, a dalsze pozostawiono w wersji oryginalnej, podobnie jak stopnie funkcjonariuszy SB. Błędy w tekstach oryginalnych zaznaczono znakiem [!]. Natomiast fragmenty tekstu pominięte (np. informacje na temat wykształcenia czy dokładny adres zamieszkania) zaznaczono trzykropkiem w nawiasach kwadratowych [...]. Wszelkie wyróżnienia w oryginalnym tekście (najczęściej podkreślenia) oddano czcionką pogrubioną. Informacje o pieczęciach, podpisach i adnotacjach ręcznych zapisywanych na marginesach lub w samym tekście zostały umieszczone w przypisach tekstowych. Każdy dokument został poprzedzony krótkim regestem z podaniem daty i miejsca jego wydania (jeżeli takie zostało w dokumencie odnotowane). Natomiast wszelkie komentarze i wyjaśnienia merytoryczne oraz informacje o osobach pojawiających się w dokumentach zamieszczono w przypisach rzeczowych oznaczonych liczbami. Na końcu umieszczono – zapisując kursywą – informacje o miejscu przechowywania danego dokumentu, jego sygnaturze oraz podano numery oryginalnych kart.

⁷ Zob. np. L. Kowalski, *Generał ze skazą. Biografia wojskowa gen. armii Wojciecha Jaruzelskiego*, Warszawa 2001, s. 397; A. Paczkowski, *Solidarność wobec perspektywy rozwiązania siłowego*, [w:] W. Polak, P. Ruchlewski, J. Kufel (red.), *Czas przełomu. Solidarność 1980–1981*, Gdańsk 2010, s. 36; G. Majchrzak, *Tajemnice stanu wojennego*, Warszawa 2016, s. 10; L. Zygnier, *Wprowadzenie stanu wojennego...*, dz. cyt., s. 134–135.

Edycja źródłowa

Nr 1

1980 sierpień 30, Mława – Plan pracy Zespołu Rozpoznania i Działań Operacyjno-Politycznych Sztabu KWMO w Ciechanowie w ramach operacji „Lato-80”
Mława, dnia 30 sierpnia 1980 r.

^aTajne

Egz. Nr 1

Plan

pracy Zespołu Rozpoznania i Działań
Operacyjno-Politycznych Sztabu KWMO
w Ciechanowie w ramach operacji „LATO-80”

Zgodnie z decyzją nr 01/80 Kierownika Sztabu KWMO w Ciechanowie¹ z dnia 27 sierpnia 1980 r. został powołany Zespół Rozpoznania i Działań Operacyjno-Politycznych w składzie:

- Kierownik – mjr Stanisław WESTWALEWICZ – Naczelnik Wydz. III „A”,
- Z-ca Kierownika – kpt. Adam JACKOWIAK – Naczelnik Wydz. III²,
- członkowie – Naczelnicy Wydziałów: II, IV, „B”, „T”, Paszportów, Śledczego i d/w z PG³.

I. OCENA SYTUACJI POLITYCZNO-OPERACYJNEJ

Sytuacja polityczno-operacyjna na terenie województwa ciechanowskiego w porównaniu do innych regionów kraju jest na ogół pomyślna i kształtuje się w sposób następujący:

– notujemy duże zainteresowanie społeczeństwa województwa ciechanowskiego wydarzeniami mającymi miejsce na Wybrzeżu. Przedłużające się rozmowy pomiędzy komisjami rządowymi a przedstawicielami komitetów strajkowych wywołują nastroje obaw i niepokoїв. Odwlekająca się perspektywa szybkiego uregulowania nurtujących klasę robotniczą problemów i związane ze strajkami olbrzymie straty materialne budzą niepokoje o przyszły stan naszej gospodarki narodowej. Zaistniała sytuacja na Wybrzeżu i w innych ośrodkach przemysłowych kraju spowodowała, że również na terenie naszego województwa załogi niektórych zakładów pracy przerywały na krótki okres czasu pracę, wysuwa-

^a *W lewym górnym rogu pieczętka podłużna: Komenda Wojewódzka Milicji Obywatelskiej w Ciechanowie i liczba dziennika: CA-0475/80, a poniżej odręczny podpis: Bazyli Białokozowicz oraz dopisana ręcznie data: 30.08.80.*

¹ Kierownikiem Sztabu KWMO w Ciechanowie był płk. Bazyli Białokozowicz, zastępca KWMO w Ciechanowie ds. SB. Na jego temat zob. P. Piotrowski (red.), *Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza*, t. 3: 1975–1990, Warszawa 2008, s. 98.

² Na temat wymienionych oficerów zob. tamże, t. 3, s. 98.

³ Naczelnikiem Wydziału II był kpt. Zenon Tarwacki, Wydziału IV – mjr Adam Sobolewski, Wydziału „B” – ppłk. Marian Ciećko, Wydziału „T” – ppłk. Ryszard Leński, Wydziału Paszportów – mjr Jerzy Szymański, Wydziału Śledczego – mjr Stanisław Orłowski, a kierownikiem Samodzielnej Sekcji ds. Przestępczości Gospodarczej – kpt. Wiesław Jasiński. Na ich temat zob. tamże, t. 3, s. 98–101.

jąc jednocześnie żądania płacowe i socjalne. W wyniku rozmów prowadzonych z dyrekcjami zakładów i po uzyskaniu obietnicy pozytywnego rozpatrzenia większości postulatów ponownie podejmowano pracę. Odbywające się Konferencje Samorządów Robotniczych i otwarte zebrania Podstawowych Organizacji Partyjnych przebiegają w atmosferze żywych i krytycznych dyskusji, których głównym tematem są efekty produkcyjne danego zakładu, sprawy stosunków międzyludzkich, roli organizacji partyjnych itp.

– daje się zauważyć duże zainteresowanie społeczeństwa naszego województwa wiadomościami rozpowszechnianymi przez rozgłośnie radiowe ośrodków dywersji ideologicznej na Zachodzie. Uzyskane tą drogą wiadomości oraz informacje podawane przez publikatory krajowe, wywołują powszechne dyskusje na temat sytuacji społeczno-politycznej i gospodarczej kraju. Dyskusje głównie koncentrują się wokół następujących zagadnień: zaopatrzenia rynku w podstawowe artykuły spożywcze i relacji cen, spraw socjalnych i roli Związków Zawodowych, likwidacji znacznych różnic w wysokości uposażenia poszczególnych grup zawodowych oraz zmian systemu zarządzania i kierowania naszą gospodarką.

– notujemy przypadki prób docierania do załóg zakładów pracy przedstawicieli ugrupowań antysocjalistycznych w celu nakłaniania ich do przerywania pracy. Rozprowadzane się również dość powszechnie ulotki i odezwy zawierające w treści żądania stawiane przez strajkujące załogi Wybrzeża.

– w placówkach handlowych naszego województwa notujemy przypadki wzmożonego wykupywania artykułów pierwszej potrzeby. Brak pełnego zapotrzebowania na szereg artykułów konsumpcyjnych żywnościowych i nieżywnościowych daje pracownikom handlu możliwość spekulowania.

– dotychczas nie stwierdzono wzmożonej działalności oraz penetracji obiektów na terenie naszego województwa przez przedstawicieli służb specjalnych, pracowników dyplomatycznych i akredytowanych w Polsce dziennikarzy krajów kapitalistycznych.

– kler rzymsko-katolicki aprobejuje żądania socjalno-bytowe i ekonomiczne wysuwane przez robotników Wybrzeża, poddając nieoficjalnej krytyce stan gospodarki, poziom zadłużenia kraju, nie ustosunkowuje się natomiast do żądań politycznych.

Generalnie należy ocenić, iż w związku z aktualną sytuacją społeczno-gospodarczą kraju obserwuje się duże zaniepokojenie i troskę o dalsze losy naszego kraju.

II. PROGNOZY ZAGROŻEŃ

Biorąc pod uwagę powyższą ocenę niekorzystnej sytuacji społeczno-politycznej w kraju, należy spodziewać się szerszego i bezpośredniego docierania ugrupowań antysocjalistycznych do załóg zakładów pracy i środowisk młodzieżowych województwa ciechanowskiego. Można się spodziewać również, że nasiloną będzie akcja rozpowszechniania ulotek oraz przyjazdów emisariuszy strajkujących załóg zakładów pracy Wybrzeża. Działania te mogą w przyszłości doprowadzić do

szerszego niż dotychczas przerywania pracy w jednostkach gospodarki uspołecznionej, aby przez to wymusić od władz partyjno-administracyjnych korzystne decyzje ekonomiczno-społeczne. Zachwiana równowaga rynkowa i występujące okresowo braki w zaopatrzeniu placówek handlowych w niezbędne artykuły mogą powodować wzmożoną akcję wykupywania towarów oraz masowe podejmowanie wkładów oszczędnościowych. W niekorzystnym rozwoju wydarzeń w kraju należy się również spodziewać przypadków niszczenia mienia, podpałek, kradzieży itp.

III. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Uwzględniając aktualną sytuację polityczno-operacyjną i możliwości występowania zagrożeń, prawdopodobną aktywizację działalności ugrupowań antysocjalistycznych oraz możliwość zwiększonego zainteresowania służb specjalnych obiektami na terenie naszego województwa należy:

1. Zapewnić wszechstronne i wyprzedzające rozpoznanie zamierzeń grup antysocjalistycznych w stosunku do załóg zakładów pracy i poszczególnych środowisk i grup zawodowych.

2. Dokonać rozbudowy oraz uaktywnić i wszechstronnie wykorzystać osobowe i rzeczowe źródła informacji pozostające w dyspozycji wydziałów operacyjnych tut[ejszej] Komendy.

3. Zapewnić sprawny przepływ i wszechstronną wymianę informacji oraz wielowariantowy system łączności z osobowymi źródłami informacji.

4. Prowadzić kompleksowe działania operacyjne w celu zapobiegnięcia przerwom w pracy, wrogim wystąpieniom i demonstracjom załóg zakładów pracy oraz konfliktom społecznym zakłócającym bezpieczeństwo i porządek publiczny.

5. Zaktywizować kontrolę operacyjną figurantów wszystkich prowadzonych spraw operacyjnych, a w szczególności prowadzących działalność antysocjalistyczną, sabotażową, szpiegowską.

6. Prowadzić szczegółowe rozpoznanie inicjatyw i zamierzeń kleru rzymskokatolickiego, treści głoszonych kazań oraz ewentualnego udostępnienia pomieszczeń sakralnych przedstawicielom grup antysocjalistycznych w celu prowadzenia wrogiej działalności na bazie sytuacji istniejącej w kraju.

7. Z uwagi na przedstawioną sytuację należy skoncentrować pracę operacyjną wszystkich wymienionych wydziałów na rozpoznaniu sytuacji w zakładach pracy, instytucjach i środowiskach, traktując to jako zadanie pierwszoplanowe.

IV. ZADANIA

W celu realizacji powyższych kierunków działań należy wykonać następujące zadania:

Wydział III

1. Uaktywni działania operacyjno-zapobiegawcze wobec aktywistów i sympatyków grup antysocjalistycznych.

2. Prowadzi szczegółową i wszechstronną kontrolę operacyjną figurantów spraw.

3. Zapobiega próbom organizowania spotkań przedstawicieli grup antysocjalistycznych z przedstawicielami środowisk społecznych i młodzieżowych.

4. Prowadzi działania destrukcyjne i dezintegracyjne oraz kompromitujące docierających do powyższych środowisk przedstawicieli grup antysocjalistycznych.

5. Uniemożliwi dostęp i nielegalne wykorzystanie punktów poligraficznych.

Wydział III „A”

Dokona zabezpieczenia obiektów chronionych w zakresie:

1. Ujawniania organizatorów, motywów i sposobów ich działania, miejsc i czasu spotkań oraz zakresu planowanych akcji mających wymowę polityczną i społeczną.

2. Zabezpieczenia pełnej kontroli działań elementów antysocjalistycznych w odniesieniu do załóg zakładów pracy.

3. Zastosowania wszelkich działań w celu uniemożliwienia aktów sabotażu lub rozpowszechniania konfliktów.

4. Ujawniania osób inspirujących i nawołujących do przerywania pracy oraz systematycznego kontrolowania operacyjnego osób znanych z postaw destrukcyjnych.

5. Niedopuszczania do powstania na terenie zakładów pracy komitetów strajkowych poprzez zaangażowanie do działań manewrowych źródeł informacji.

6. Zapobiegania dostępowi osób nieupoważnionych do pomieszczeń tajnej kancelarii, radiowęzłów zakładowych oraz punktów małej poligrafii.

Wydział II

1. Kontroluje operacyjnie pracowników placówek dyplomatycznych, dziennikarzy, korespondentów, specjalistów, stypendystów i innych cudzoziemców z krajów kapitalistycznych podczas pobytu na naszym terenie.

2. Ustala kontakty obywateli naszego województwa z wyżej wymienionymi cudzoziemcami oraz rozpoznaje charakter tych kontaktów.

Wydział IV

1. Zapewni dopływ informacji o sposobach postępowania kleru rzymsko-katolickiego oraz katolików świeckich wobec problemów występujących w chwili obecnej w naszym kraju.

2. Zapobiegnie inspirowaniu przez kler manifestacyjnych procesji religijnych o wymowie politycznej.

3. Kontroluje na bieżąco postawę księży rzymsko-katolickich znanych z wrogich postaw wobec PRL.

4. Poprzez prowadzone działania operacyjne inspiruje kler do podejmowania inicjatyw na rzecz rozładowywania wynikłych napięć społecznych.

5. Zintensyfikuje działania kontrolne w stosunku do księży prowadzących działalność „oazową”.

Wydział „T”, „B” i Paszportów

Prowadzą działania operacyjno-rozpoznawcze zgodnie z nakreślonymi kierunkami działań i potrzebami Zespołu I. Wydziały „T” i „B” wykonują odpowiednią doku-

mentację techniczną w przypadkach istotnych konfliktów społecznych takich jak np. wyjście demonstracyjne załogi poza zakład, niszczenie mienia społecznego itp.

W przypadkach wystąpienia symptomów zagrożeń w obiektach ochronianych Wydział „T” podejmuje działania w celu uniemożliwienia korzystania z urządzeń łączności przewodowej i bezprzewodowej osobom do tego nieupoważnionym.

Wydział Śledczy

Realizuje działania profilaktyczne oraz legalizuje informacje operacyjne.

Wydział d/w z PG

1. Zapewnia wszechstronny dopływ informacji o negatywnych zjawiskach gospodarczych, które mogą zaostrzać niekorzystne nastroje społeczne.

2. Prowadzi intensywne rozpoznanie sposobów dystrybucji artykułów pierwszej potrzeby w celu ujawniania i likwidowania faktów spekulacji i kradzieży.

V. SPRAWY ORGANIZACYJNE

1. W dniu 1.09.1980 r. zapoznać z niniejszym planem Naczelników Wydziałów wymienionych w części wstępnej.

2. Wymienieni Naczelnicy do dnia 3.09.1980 r. opracują szczegółowe plany przedsięwzięć operacyjnych.

3. Obowiązuje system obiegu informacji określony w piśmie Komendanta Wojewódzkiego MO z dnia 18.08.1980 r.

KIEROWNIK ZEPSOŁU ROZPOZNANIA
I DZIAŁAŃ OPERACYJNO-POLITYCZNYCH
KWMO W CIECHANOWIE
Mjr St. Westwalewicz^b

Wyk. w 2 egz.

Egz. Nr 1 – Kier. Sztabu

Egz. Nr 2 – a/a

Opr. Sz.J./masz. SJ

W.M.

L.dz. masz. 127/80^c

Źródło: AIPN, KWMO w Ciechanowie, sygn. BU 01218/77, k. 35–42 (PDF), oryginał, mps.

Nr 2

1981 marzec 25, Mława – Jeden z pierwszych wykazów osób przewidzianych do internowania sporządzony przez Wydział IV KWMO w Ciechanowie na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa

Mława, dnia 25 III 1981 r.^a

^b Pod tym podpis kierownika.

^c Na odwrocie adnotacja: Zapoznali się dn. 1.09.80 r. i następnie podpisy: 1. kpt. A. Jackowiak; 2. kpt. Z. Tarwacki; 3. mjr J. Szymański; 4. ppłk. R. Leński; 5. mjr A. Sobolewski; 6. ppłk. M. Ciećko; 7. mjr St. Orłowski.

^a Dokument w całości napisany ręcznie.

Tajne spec. znaczenia
Egz. pojed.

Wykaz osób przewidzianych do internowania na wypadek „PZ”

1. Adamczyk Stanisław s. Ignacego i Katarzyny Król ur. 13.XI.1918 Krzywda woj. siedleckie, zam. Ciechanów [...], może przebywać w Mierzanowie gm. Grudusk gdzie posiada gospodarstwo rolne. Figurant spr[awy] oper[akcyjnego] sprawdz[enia] Nr ewid. 1883.

2. Kołakowski Andrzej s. Stanisława i Jadwigi [...] b ur. 16.07.1958 w Płońsku, zatrudniony Z[akładzie] P[rzetwórstwa] O[wocowo] W[arzywnego] „Hortex” w Płońsku, zam. Płońsk [...], może przebywać w Baboszewie [...]. Figurant kwest[ionariusza] ewidencyjnego nr. ewid. 1900.

3. Ostrowski Wojciech s. Jana i Władysławy Duszyńskiej ur. 02.02.1937 Mońka. Zatrudniony w S[półdzielni] T[ransportu] W[iejskiego] w Mławie. Zam. Mława [...]. Figurant spr[awy] oper[akcyjnego] sprawdzania nr ewid. 1821.

Z-ca N-ka Wydz. IV
KWMO w Ciechanowie^c
kpt. Jan Maścianica

Źródło: AIPN, KWMO w Ciechanowie, sygn. BU 01218/76, k. 13 (PDF), oryginał, rękopis.

Nr 3

1981 czerwiec 11, Ciechanów – Wykaz osób przewidzianych przez Wydział III KWMO w Ciechanowie do przeprowadzenia rozmów ostrzegawczych na wypadek wprowadzenia stanu wyjątkowego (wojennego) z czerwca 1981 r.

Ciechanów, dnia 11.06.1981 r.

^aTajne specjalnego znaczenia
Egz. poj.

WYKAZ

osób przewidzianych do przeprowadzenia rozmów
ostrzegawczych na wypadek poważnego zagrożenia

1. BUDNY Romuald s. Apolinarego, ur. 19.05.1931 r. zam. Mława [...] – organizator strajku młodzieży w związku z incydem bydgoskim, przeciwnik obecnych realiów politycznych.

2. CYBULSKA Elżbieta c. Józefa, ur. 14.06.1961r. zam. Działdowo [...] – kolporterka wydawnictwa o treści antysocjalistycznej.^b

^b Słowo nieczytelne.

^c Poniżej podpis ręczny.

^a W lewym górnym rogu: Zatwierdzam, odręczny podpis płk. Białokozowicza, data: 12.06.81 r., poniżej pieczęć podłużna: Komenda Wojewódzka Milicji Obywatelskiej w Ciechanowie i liczba dziennika: C-005/81/S.

^b Pod spodem wpisana długopisem nieczytelna adnotacja.

3. CZERWIŃSKA Anna, c. Waldemara, ur. 14.04.1957 r. zam. Gródki, gm. Płońsk – utrzymuje kontakty z czołowymi działaczami grup antysocjalistycznych.^c

4. KANIOWSKI Olaf, s. Edwarda, ur. 04.01.1963 r. zam. Ciechanów [...] – rozpowszechniał fałszywe i tendencyjne informacje o incydencie bydgoskim podejmując próbę organizowania nielegalnego związku młodzieży.^d

5. KRAUZE Roman Jan, s. Jana, ur. 13.05.1931 r. zam. Mława [...] – organizator strajku młodzieży w związku z incydentem bydgoskim, przeciwnik obecnych realiów politycznych.

6. ŁASZCZYK Aldona, ur. 07.07.1937 r., zam. Pułtusk [...] – wykonawca plakatów oskarżających organa MO i SB po incydencie bydgoskim – zwolennik uwolnienia więźniów.

7. PRZYCHODNI Elżbieta, c. Henryka, ur. 08.10.1959 r. zam. Świercze-Koty – aktywna działaczka duszpasterstwa akademickiego.^e

8. SEMMLER Klaus, s. Maksymiliana, ur. 29.09.1943 r. zam. Żuromin [...] – podważał wśród młodzieży wykorzystując lekcje historii podstawy statutowe PZPR.

9. ŚWIDNICKI Cezary Wojciech s. Franciszka, ur. 16.06.1961 r. zam. Pułtusk [...] – wykonawca ulotek o treści antyradzieckiej.^f

10. ZAKRZEWSKI Eugeniusz, s. Jana, ur. 18.04.1912 r. zam. Ciechanów [...] – organizator imprez nawiązujących do tradycji Polski burżuazyjnej.^g

Wyk. egz. poj.

a/a

Opr. AJ/druk TW

Dz. masz. Nr 006/81^h

Źródło: AIPN, KWMO w Ciechanowie, sygn. BU 01218/75, k. 14–15 (PDF), oryginał, mps.

Nr 4

1981 czerwiec 25, Mława – Wykaz osób przewidzianych przez Wydział IV KWMO w Ciechanowie do przeprowadzenia rozmów ostrzegawczych lub profilaktycznych na wypadek wprowadzenia stanu wyjątkowego (wojennego) z czerwca 1981 r.

Mława, dnia 25 czerwca 1981 r.

^c Pod spodem wpisana długopisem adnotacja: sprawę przekazano 9.10.81 r. do Wydz. III A w Toruniu.

^d Na marginesie dopisane ołówkiem: Spr[awa] [kryptonim] Merkury [nr rej.] 1962.

^e Na marginesie dopisane ołówkiem: Spr[awa] [kryptonim] Mona [nr rej.] 1676.

^f Pod spodem wpisana długopisem nieczytelna adnotacja.

^g Na marginesie dopisane ołówkiem: Spr[awa] [kryptonim] Lawea[?] [nr rej.] 1687.

^h Po prawej stronie pieczętka: NACZELNIK WYDZIAŁU III KWMO w Ciechanowie kpt. Adam Jackowski i podpis.

***Tajne specjalnego znaczenia**Egz. nr 1^b**WYKAZ**

osób przewidzianych do przeprowadzenia rozmów
ostrzegawczych lub profilaktycznych

1. Borowski Kazimierz s. Hilarego i Pauliny Pokrzywnickiej, ur. 14.04.1925 r. Nasielsk, [...], czł[onek] ZSL, rolnik indywidualny, przewodniczący rady SKR w Nasielsku, zam. Nasielsk [...], wiceprzewodniczący Wojewódzkiego Komitetu Założycielskiego NSZZ R[olników] I[ndywidualnych] „Solidarność” w Ciechanowie.

Przejawia duża aktywność na polu rozbudowy struktur związku. Ze względu na posiadanie telefonu prywatnego jest łącznikiem między przewodniczącym WKZ Zarębą a innymi ośrodkami dyspozycyjnymi NSZZ RI na terenie województwa. W jego mieszkaniu odbywają się z reguły zebrania działaczy związku z rejonu Nasielska. Pozostaje pod wpływem miejscowego kleru. W środowisku znany jako człowiek uparty i konfliktowy. W sytuacjach ekstremalnych może podjąć działalność rażąco niezgodną ze statutem NSZZ RI o charakterze szkodliwym politycznie.

2. Pawłowski Waldemar s. Józefa i Janiny Pawłowskiej, ur. 1.01.1945 r. Lutocin, [...], bezpart[yjny], zatrudniony w U[rzędzie] G[miny] Lutocin jako instruktor służby rolnej, zam. Lutocin, przewodniczący tamt[ejszego] Zarządu Gminnego NSZZ RI oraz członek Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego związku.

Utrzymuje ściśle kontakty z klerem rzym[sko]-katolickim, niedoszły kleryk, absolwent WSD Płock. Cieszy się autorytetem i ma znaczny wpływ na postawy członków związku. Z tego powodu przeprowadzenie z nim rozmowy profilaktycznej wydaje się celowe ze względu na lojalizację wymienionego i ewentualne wyciszenie negatywnych nastrojów na wsi.

3. Makowiecki Władysław s. Franciszka i Konstancji Popławskiej, ur. 2.04.1941 r. Łązy, [...], rolnik indywidualny, bezpart[yjny], przewodniczący koła wiejskiego NSZZ RI w Chromakowie, gm. Lutocin.

Fanatyk religijny, publicznie zarzuca władzom prowadzenie polityki ateizacji, domaga się wprowadzenia religii do szkół, zwolennik radykalnego postępowania wobec władz. Namawiał rolników do strajku i nieodstawiania państwu produktów rolnych. Wskazane przeprowadzenie z wym[ienionym] rozmowy ostrzegawczej.

4. Kapela Zygmunt s. Adama i Marianny Wilary, ur. 3.05.1922 r. Lutocin, [...], rolnik indywidualny, bezpartyjny, członek Zarządu Gminnego NSZZ RI w Lutocinie.

^a *W lewym górnym rogu: Zatwierdzam, odręczny podpis płk. Białokozowicza, data: 21.07.81 r., poniżej adnotacja podpisana przez mjr. Sobolewskiego: Proszę przekazać do Wydż. Śledczego.*

^b *Liczba wpisana ręcznie.*

W środowisku posiada opinię piniacza i człowieka konfliktowego. Wrogo ustosunkowany do władzy ludowej, jest propagatorem twardej i nieustępliwej polityki wobec władz administracyjno-politycznych.

5. Zaręba Aleksander Miron s. Czesława i Janiny Maninińskiej, ur. 18.01.1949 r. Głodowo, gm. Nasielsk, [...] rolnik indywidualny, czł. ZSL, radny GRN Nasielsk, zam. Głodowo, gm. Nasielsk.

W/w jest przewodniczącym prezydium Wojewódzkiego Komitetu Założycielskiego NSZZ RI „Solidarność” w Ciechanowie. Aktywny organizator Związku Producentów Rolnych, a następnie NSZZ RI w rejonie Nasielska, Pułtuska i Płońska. Posiada szerokie kontakty z centralą związku, pozostaje zwłaszcza pod wpływem G[abriela] Janowskiego i ekspertów związku jak np. prof. Stelmachowskiego. Głęboko wierzący i praktykujący, autorytetem dla niego jest kierownictwo kościoła katolickiego w Polsce. Oficjalnie deklaruje, że NSZZ RI jest związkiem zawodowym i nie zajmuje się polityką, jego działalność i niektóre wypowiedzi publiczne wskazują jednak na to, iż lansuje on koncepcję NSZZ RI jako ruchu społeczno-zawodowego o wyraźnym zabarwieniu chadeckim, w ścisłym sojuszu z Kościołem i „Solidarnością” Wałęsy. Marzy mu się – co stwierdza nieraz publicznie – „polski model socjalizmu”, oparty na rolnictwie na dużych, wielohektarowych gospodarstwach indywidualnych. Z jego wypowiedzi wynika, że prywatna własność środków produkcji nie jest sprzeczna z socjalizmem, stwierdza także, że socjalizm jest również w Szwecji czy Austrii oraz, że „nawet Rosjanie przyznają, że kolchozy się nie sprawdziły”. Na zebraniach związkowych wyraża nieraz nieprzychylny stosunek do organów MO i SB, opowiadając o prześladowaniach chłopów w latach 50-tych przez pracowników bezpieczeństwa i o torturach, jakim poddawani byli przez UB członkowie jego rodziny.

6. Nawrocki Andrzej Jan s. Jana i Zofii Żmijewskiej, ur. 2.01.1946 r. Purzyce-Rozwory, gm. Grudusk, [...] pracuje w gospodarstwie teścia Czesława Zakrzewskiego, bezpartyjny, zameldowany w Legionowie [...], zamieszkały Sokólnik, gm. Grudusk, wiceprzewodniczący prezydium W[ojewódzkiego] K[omitetu] Z[ałożycielskiego] NSZZ RI „Solidarność” w Ciechanowie.

W/w publicznie na zebraniach związkowych daje wyraz swemu wrogiemu stosunkowi do PZPR i atakuje personalnie działaczy partyjnych z terenu gminy Grudusk. Demagogicznie i napastliwie krytykuje władze administracyjno-polityczne, twierdząc m.in. że dbają jedynie o własne stołki i eliminują każdą słuszną inicjatywę. Energicznie zwalcza Związek Kółek i Organizacji Rolniczych, uważając go za instytucję służącą władzom do manipulowania środowiskiem wiejskim. Prezentuje sobą typ impulsywnego i gwałtownego demagoga przekonanego o własnej nieomyślności.

7. Pszczółkowski Benedykt s. Józefa i Reginy Miłoszewskiej, ur. 23.03.1951 r. Pszczółki Górne, gm. Grudusk, [...], rolnik indywidualny, bezpartyjny, wiceprzewodniczący prezydium WKZ NSZZ RI „Solidarność” w Ciechanowie.

Dobry rolnik, człowiek zrównoważony, cieszący się autorytetem w środowisku. Według naszego rozpoznania nie wykracza w swej działalności poza statut

związku. Wskazane prowadzenie rozmowy lojalizacyjnej w celu uzyskania możliwości wpływania na środowisko wiejskie w korzystnym kierunku i pacyfikowania nastrojów.

8. Bachanek Czesław s. Władysława i Haliny Słyk, ur. 1.01.1940 r. Gotardy, gm. Gzy, [...], rolnik indywidualny, bezpartyjny, członek koła wiejskiego NSZZ RI „Solidarność” w m. Gotardy, gm. Gzy. Były czł. PZPR i ZMW.

W grudniu 1980 r. w obecności sekretarza POP w swym miejscu zamieszkania spalił legitymację partyjną stwierdzając, że partia jest mu niepotrzebna, ponieważ wystarał się już o rentę inwalidzką. Znany z antypartyjnych i antyrządowych wypowiedzi; w miejscu zamieszkania posiada opinię awanturnika i chuligana. Kilka lat temu skazany za pobicie na 1 rok pozbawienia wolności.

9. Michalski Edmund s. Klemensa i Ireny Szczypińskiej ur. 12.12.1935 r. Szyszki, gm. Gzy, rolnik indywidualny, członek PZPR, członek ORMÓ. Wierzący i praktykujący.

W/w w organizacjach tych nie przejawia żadnej aktywności, znany jest natomiast po sierpniu 1980 r. z antypartyjnych i antyrządowych wystąpień. Twierdzi publicznie m.in. że „wszystkich partyjnych powinno się zwolnić, bo oni nic nie robią”, „wszystkich gliniarzy bym potopił”, „dobrze będzie, kiedy Solidarność dojdzie do władzy” itp. W miejscu zamieszkania ma opinię nadużywającego alkoholu, w przeszłości karany przez kolegium d/s wykroczeń za jazdę motocyklem w stanie nietrzeźwym.

10. Obrębska Teresa z d. Peszyńska c. Bronisława i Stanisławy Kowalskiej ur. 10.04.1928 r. Arcelin, gm. Baboszewo, [...], rolnik indywidualny, bezpartyjna, zam. Brzeście Nowe, gm. Baboszewo.

Wywodzi się z rodziny przedwojennych właścicieli ziemskich. Bezpośrednio po wyzwoleniu należała do tzw. bandy Stryjewskiego /grupy należącej do AK¹, działającej na terenie gm. Gralewo na szkodę ustroju socjalistycznego. Jako pierwsza na terenie gminy podjęła działania w celu organizacji NSZZ RI „Solidarność” i jest obecnie jej aktywnym członkiem. Otwarcie wyraża swój nieprzychylny stosunek do ustroju i władzy ludowej, twierdząc, że obecna sytuacja w Polsce sprzyja obaleniu ustroju socjalistycznego. W/wym. jest stryjeczną siostrą Jadwigi Łazarskiej z Baboszewa i utrzymuje kontakty z jej synem – Krzysztofem Łazarskim – członkiem KSS KOR².

11. Sosnowski Ireneusz s. Władysława i Feliksy Łukasiewicz, ur. 20.04.1936 r. Świeszno, [...], rolnik indywidualny, bezpartyjny, zam. Brzeście, gm. Baboszewo.

¹ Chodzi o Wiktora Waclawa Stryjewskiego ps. „Cacko”, „Wyrwicz”, „Zbyszko”, dowódcy oddziału 11. Grupy Operacyjnej NSZ. Zob. J. Pawłowicz, *Wiktor Waclaw Stryjewski (1916–1951)*, [w:] *Konspiracja i opór społeczny w Polsce 1944–1956. Słownik biograficzny*, t. 3, Kraków–Warszawa–Wrocław 2004, s. 505–507.

² Chodzi o urodzonego w Płońsku w 1953 r. Krzysztofa Łazarskiego, działacza KOR oraz NSZZ „Solidarność”, internowanego od 13 grudnia 1981 r. do 10 lipca 1982 r. w Białolece, wydawcę pism podziemnych „Głos” i „Zbliżenia”, obecnie profesora Uczelni Łazarskiego w Warszawie. Zob. Indeks internowanych w stanie wojennym: <https://polskiemiessiacie.ipn.gov.pl/mie/form/r91056635466,Lazarski-Krzysztof.html> [dostęp: 18.12.2023].

Wywodzi się z rodziny przedwojennych właścicieli ziemskich. Znany z wypowiedzi negujących zasadność istnienia w Polsce ustroju socjalistycznego. Twierdzi, że obecna sytuacja polityczna jest sprzyjająca dla obalenia ustroju; uważa, że nadejdą czasy, gdy Polską rządzić będą ludzie jego pokroju. Utrzymuje kontakty z rodziną Łazarskich z Baboszewa /Krzysztof Łazarski jest czł. KOR/. Organizator i aktywny członek NSZZ RI w swoim miejscu zamieszkania.^c

Źródło: AIPN, KWMO w Ciechanowie, sygn. BU 01218/76, k. 28–31 (PDF), oryginał, mps.

Nr 5

1981 lipiec 8, Mława – Plan działań Wydziału III „A” KWMO w Ciechanowie w drugim półroczu 1981 r.

Mława, dnia 8 lipca 1980 r.

^aTajne specjalnego znaczenia

Egz. Nr 1

PLAN PRACY

Wydziału III „A” KWMO w Ciechanowie
na okres 07. 07. 81 – 31. 12. 81 r.

I. ANALIZA SYTUACJI OPERACYJNO-POLITYCZNEJ

Na kształt sytuacji polityczno-operacyjnej ochranianego przez tut[ejszy] Wydział III „A” odcinka aktualnie rzutuują:

A. ^bDziałalność NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”^b

W obrębie woj. ciechanowskiego istnieje 6 instancji związkowych noszących cechy międzyzakładowych komitetów założycielskich. Znajdują się one we wszystkich byłych miastach powiatowych¹.

Za wyjątkiem MKZ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” w Mławie, organy te nie posiadają sprecyzowanych dokładnie programów działań i koncentrują się na interwencjach doraźnych w różnych zgłaszanych im sprawach.

MKZ w Mławie posiada określone ramy działania kształtowane przez istniejący tu Zespół Doradców składający się z 10-ciu osób zajmujących się różnymi zagadnieniami. Omawiany MKZ wysuwa się na czoło spośród organów związ-

^c *Poniżej dopisane ręcznie po lewej stronie: Wyk. 2 egz.; Egz. Nr 1 Wyd. Śledczy; Egz. Nr 2 Spr[awa] obiektowa „Solidarność” Wiejska; po prawej stronie pieczętka: Naczelnik Wydziału IV KWMO w Ciechanowie mjr mgr Adam Sobolewski i jego podpis.*

^a *W lewym górnym rogu: Zatwierdzam, odręczny podpis płk. Białokozowicza, data: 13.07.81 r. i liczba dziennika: CA-00476/81, a poniżej odręczny wpis wraz z parafą kierownika: W planie nie uwzględniono pracy kierownictwa wydziałów w zakresie kształtowania właściwych postaw funkcjonariuszy, poprawy stylu pracy z osobowymi źródłami informacyjnymi przez odbywanie spotkań kontrolnych, pracy własnej itp.*

^{b-b} *Podkreślone ręcznie.*

¹ Dotyczyło to Ciechanowa, Mławy, Działdowa, Żuromina, Płońska i Pułtusa.

kowych tego typu na terenie województwa pod względem aktywności, ponieważ oprócz programu działania wydaje on własny periodyk pt. „SOLIDARNOŚĆ ZAWKRZEŃSKA”, którego dotychczas opracowano 3 numery.

Na uwagę zasługuje również fakt ścisłego podporządkowania się tego MKZ jednostce nadrzędnej tj. Regionowi Mazowsze i KKP NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”, czego wyrazem był udział w strajkach w styczniu i marcu bieżącego roku.

Silne wpływy Regionu Mazowsze odczuwalne są na terenie Pułtusza i Ciechanowa. Znajdujące się tam ogniwa związkowe typu MKZ bezkrytycznie przyjmują polecenia swej jednostki nadrzędnej i KKP NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”. Dodać trzeba, że w Oddziale „SOLIDARNOŚCI” w Pułtusku były próby podjęcia własnej działalności wydawniczej, które spełzły na niczym ze względu na rozpad kolegium redakcyjnego.

MKZ-y w Działdowie, Płońsku i Żurominie nie przejawiają dotychczas większej aktywności w działaniach.

Wśród NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” z terenu województwa zanotowano próby nawiązania kontaktów z KSS KOR, czego dowodami są: zaproszenie J[ACKA] KURONIA na wybory do MKZ w Mławie i obecność Prof. T[ADEUSZA] KŁOPOTOWSKIEGO na posiedzenie „Solidarności” w Mławie, Ciechanowie i Pułtusku.

Stwierdzono także podejmowanie różnych akcji przez NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” na naszym terenie. Wystąpiły lokalne tendencje do „rozliczenia” ludzi piastujących poważne funkcje gospodarcze i społeczno-polityczne w Ciechanowie, Płońsku i Żurominie.

Odnotowano fakty rozwieszania ulotek z żądaniami zwolnienia L[ESZKA] MOCZULSKIEGO i innych w Mławie i Pułtusku, które jednak nie znalazły większego oddźwięku społecznego.

Od dłuższego czasu obserwuje się również tendencje do solidaryzowania się i współdziałania z NSZZ RI „SOLIDARNOŚĆ”.

Podkreślić trzeba także inicjatywy MKP NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” w Ciechanowie zmierzające do utworzenia Wojewódzkiej Komisji Porozumiewawczej mającej być reprezentantem wszystkich ogniw tego związku z obszaru województwa.

Wśród aktywistów „SOLIDARNOŚCI” w województwie ciechanowskim najbardziej ekstremalną postawę zajmuje B[OLEŚLAW] Szerypo, przewodniczący KZ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” w F[abryce] S[przętu] O[świetleniowego] i U[rządzeń] T[echnicznych] „POLAM” w Pułtusku, obecnie członek ścisłego zarządu Regionu Mazowsze, bezkrytycznie przyjmujący i wykonujący polecenia władz związkowych. Zajmuje on wrogie stanowisko do stosunku do władz państwowych i organów bezpieczeństwa publicznego. Główny inicjator utworzenia „SOLIDARNOŚCI” w Pułtusku i zapraszania na posiedzenia tego związku działaczy KSS KOR. Rozpoznanie jego osoby pozwala na określenie go jako nieprzejednanego przeciwnika politycznego.

Inicjatorem nawiązania kontaktów z KSS KOR był również L[EONARD] WITKOWSKI, obecny przewodniczący MKZ w Mławie, pracownik etatowy Rejonu Energetycznego w Mławie. W lutym bieżącego roku zapraszał na wybory do MKZ

– J[ACKA] KURONIA, a ponadto zachodzi podejrzenie bliżej nieustalonych powiązań z zagranicą, po pobycie czasowym w/w w Austrii.

Na uwagę zasługują także niżej wymienione osoby:

1. I[RENEUSZ] GALLERA – członek Zarządu MKP w Ciechanowie, zajmujący radykalną postawę w stosunku do władz polityczno-administracyjnych. Bezkompromisowy w wysuwanych przez „Solidarność” żądaniach. Negatywnie oddziałuje na członków MKP Ciechanów. Między innymi z jego inicjatywy dokonano zmiany na stanowisku przewodniczącego MKP w Ciechanowie, któremu zarzucił małą operatywność i brak inicjatyw w działaniach.

2. J.[!]^c [ROMAN] NAROŻNIK – aktywista „Solidarności” z Z[AKŁADU] N[A-RZĘDZI] „VIS” w Ciechanowie utrzymujący bliskie kontakty z I[RENEUSZEM] GALLERĄ i charakteryzujący się podobnymi jak w/w cechami.

3. T[ADEUSZ] KRYSZKIEWICZ – łącznik MKP z Regionu Mazowsze, przewodniczący KZ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” w „Elektromontażu” w Ciechanowie. Utrzymuje on bliskie kontakty z prof. T[ADEUSZEM] KŁOPOTOWSKIM.

4. J[AN] JĘDRZEJEWSKI – sekretarz KZ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” w Kombinacie Budowlanym w Ciechanowie, który swoim zachowaniem negatywnie oddziałuje na otoczenie poprzez tworzenie nastrojów niepewności co do poprawy sytuacji i atmosfery wrogości w stosunku do Służby Bezpieczeństwa i organów ścigania.

5. H[ENRYK] TUCHOLSKI – członek zarządu MKP Ciechanów, przewodniczący ogniwa zakładowego „SOLIDARNOŚĆ” w Urzędzie Wojewódzkim. Były pracownik MO, zwolennik radykalnych działań związku.

B. ^d„Ogólna sytuacja na rynku wewnętrznym^d.”

Deficyt podstawowych artykułów spożywczych i przemysłowych na rynku oraz rozszerzająca się coraz bardziej reglamentacja ujemnie rzutują na nastroje społeczne. Wywołuje to niezadowolenie, negatywne komentarze i wypowiedzi pod adresem tak władz centralnych jak i lokalnych, oraz niepewność szybkiej zmiany sytuacji. Wiążący się z tym spadek wartości pieniądza powoduje wykupywanie różnych towarów przez co pogłębia się braki rynkowe.

C. ^e„Niedostatki surowcowo-materiałowe^e.”

Wywołują one uzasadnione obawy przed redukcjami i przesunięciami pracowników ochraniających przez nas zakładów. Zmniejszanie się produkcji spowodowane w/w przyczynami wpływa niejednokrotnie na obniżenie zarobków, co również negatywnie rzutuje na nastroje.

D. ^f„Przygotowania do IX Zjazdu PZPR^f.”

Zbliżający się zjazd PZPR powoduje atmosferę oczekiwania na decyzje, które mogą w jakimś stopniu przynajmniej zahamować postępujący w Polsce kryzys

^c Błędny inicjał imienia – zamiast R. podano J.

^{d-d} Podkreślone ręcznie.

^{e-e} Podkreślone ręcznie.

^{f-f} Podkreślone ręcznie.

ekonomiczno-społeczny. W wypadku podjęcia decyzji nie spełniających oczekiwań społeczeństwa niekorzystne nastroje pogłębić się mogą jeszcze bardziej.

II. PROGNOZY ZAGROŻEŃ

Analiza sytuacji operacyjno-politycznej na odcinku podległym Wydziałowi III „A” pozwala na określenie prognoz jej rozwoju na najbliższe miesiące. W oparciu o nią przewiduje się możliwości:

A. ^{§§}Podjęcie przez NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” różnych akcji^{§§} mających na celu zmanifestowanie niezadowoleń tego związku w odniesieniu tak do spraw ogólnokrajowych jak i lokalnych. Działania te mogą przybrać formy od flagowania budynków, poprzez kolportaż ulotek itp., pism o treściach wrogich i sporządzanie wrogich napisów, do strajków w różnych postaciach włącznie.

B. ^{h-h}Zaistnienie faktów profanacji miejsc upamiętniających walki żołnierzy radzieckich na naszym terenie^{h-h} oraz innych aktów wrogości wobec ZSRR /napisy, ulotki, broszury, zgromadzenia antyradziecki itp./.

C. ⁱ⁻ⁱWzrost tendencji „rozliczania” i usuwania ze stanowisk osóbⁱ⁻ⁱ piastujących poważniejsze funkcje administracyjne, polityczne i gospodarcze, szczególnie zaś tych, które zajmują zdecydowane postawy wobec „Solidarności” i z tego względu są jej niewygodne.

D. ^{j-j}Wystąpienia ataków na MO i SB podważających praworządność ich^{j-j} działań, zasadność podejmowania określonych interwencji itp. Oraz żądań przekazania na cele społeczne pewnych dóbr KWMO /Poliklinika KWMO w Ciechanowie/.

Szczególnie narażonym na zagrożenia jest okres poprzedzający IX Zjazd PZPR i czas jego trwania. Liczyć się należy w tym okresie z uaktywnieniem sił antysocjalistycznych na terenie całego kraju. Mogą one oddziaływać na ogniwa „Solidarności” szczególnie w Pułtusku i Ciechanowie. Decyzje jakie zapadną w czasie obrad IX Zjazdu PZPR w sposób istotny rzutować będą na dalszy rozwój wypadków w obrębie województwa ciechanowskiego.

III. SIŁY I ŚRODKI

Wydział III „A” posiada obecnie ^{k-k}34 tajnych^{k-k} współpracowników. Charakteryzują się oni tym, że ^{l-l}20 tajnych współpracowników^{l-l} należy do NSZZ „Solidarność”. 3 TW wchodzi w skład zarządów MKZ-ów, natomiast bezpośrednio dotarcie do członków prezydiów tych organów związkowych posiada 12-tu TW. Pozostali tajni współpracownicy posiadają możliwości oddziaływania na szczeblach organów zakładowych „Solidarności” i informowania o sytuacji w tych kołach związkowych.

Ponadto posiadany przez nas MKZ Mława kontakt operacyjny w sposób pozytywny oddziałuje na działalność „Solidarności” w rejonie Mławy.

^{§§} Podkreślone ręcznie.

^{h-h} Podkreślone ręcznie.

ⁱ⁻ⁱ Podkreślone ręcznie.

^{j-j} Podkreślone ręcznie.

^{k-k} Podkreślone ręcznie.

^{l-l} Podkreślone ręcznie.

Z uwagi na zmiany w sytuacji operacyjno-politycznej jakie zaszły od sierpnia 1980 r., reorganizację Wydziału III „A” oraz działań operacyjnych, ilość TW oceniana jest jako niewystarczająca. Wynika stąd potrzeba dalszej systematycznej rozbudowy sieci osobowych źródeł informacji.

Sytuacja kadrowa Wydziału III „A” po reorganizacji w marcu 1981 r. również wpływa na wyniki pracy. Aktualnie Wydział posiada 3 wolne etaty pracowników operacyjnych. Dodać trzeba, że 2-ch pracowników zatrudnionych na stanowiskach inspektorów nie posiada przeszkolenia. Wiąże się to ze skierowaniem ich niedalekiej przyszłości do szkół oficerskich.

IV. ZADANIA

Ocena sytuacji operacyjno-politycznej na odcinku podległym Wydziałowi III „A” KWMO w Ciechanowie oraz wytyczne Ministra Spraw Wewnętrznych obligują do powstania niżej wymienionych zadań:

1. Stałego i planowego rozpoznawania sytuacji wśród członków NSZZ „Solidarność” realizowane poprzez rozpoznawanie organów o charakterze MKZ-ów i ewentualnej Wojewódzkiej Komisji Porozumiewawczej tego związku.

Ma ono na celu rozpoznawanie zamiarów podejmowania szkodliwych politycznie działań, powodujących niezadowolenia lub paraliżujących czy też dezorganizujących życie społeczne, umożliwiających właściwe funkcjonowanie aparatu władzy i organów ścigania oraz innych przedsięwzięć powodujących chaos społeczny. Rozpoznanie to prowadzone będzie również w kierunku wyselekcjonowania osób zajmujących postawy ekstremalne mające [!] na uwadze ich neutralizację, a także osób o poglądach umiarkowanych biorąc pod uwagę możliwość operacyjnego ich wsparcia, a przez to oddziaływania w pożądanym przez nas sposób. Działania rozpoznawcze ukierunkowane będą także na ujawnianie powiązań osób o postawach radykalnych z krajowymi ośrodkami opozycyjnymi¹ oraz ich więzi z wrogimi ośrodkami zachodnimi. Szczególna uwaga zwrócona będzie na ujawnianie inspiratorów i inicjatorów propagandy antyradzieckiej oraz wywołujących ekscesy przeciwko ZSRR.

2. Prowadzenia systematycznej działalności profilaktycznej, zmierzającej do:
- zapobiegania podejmowaniom szkodliwych działań,
 - neutralizowaniu osób nieprzejednanych w stosunku do ustroju PRL i jej sojuszków z państwami socjalistycznymi,
 - likwidowania propagandy antyradzieckiej i przeciwdziałania profanacji miejsc poświęconych pamięci walk żołnierzy Zw[iązku] Radzieckiego na naszym terenie,
 - wyciąganie sankcji karnych lub administracyjnych w stosunku do sprawców w/w czynów z nadawaniem rozgłosu tym sprawom,
 - prowadzenie analizy wydawnictw NSZZ „Solidarność” naszego województwa oraz literatury jaka może być kolportowana,
 - prowadzenie dialogów operacyjnych z wytypowanymi działaczami „Solidarności”, a w uzasadnionych przypadkach rozmów ostrzegawczych mając na

¹ *Przekreślone słowo: operacyjnymi.*

względnie wyegzekwowanie od aktywistów tego związku i jego organów prowadzenia działalności mieszczącej się w ramach statutu,

– stosowanie innych form pracy operacyjnej /kombinacje, gry operacyjne, zasadzki itp./ w celu ujawniania osób negatywnie oddziałujących na otoczenie lub sprawców przekroczeń przepisów prawnych obowiązujących w PRL,

– dodatnia aktualizacja dokumentów dot. spraw MOB [militarno-obronnych], a w szczególności osób przeznaczonych do internowania, rozmów ostrzegawczych i profilaktycznych w wypadku PZ [poważnego zagrożenia], oraz osób, które należy reklamować do powołania do służby wojskowej w przypadku zagrożenia zewnętrznego państwa.

3. Podwyższenia poziomu pracy operacyjnej poprzez:

– większe aktualizowanie posiadanych osobowych źródeł informacji i wyszukiwanie nowych możliwości realizowania stawianych im przez naszą służbę zadań^m,

– położenie nacisku na szkolenie tych źródeł oraz zapewnienia właściwego przebiegu spotkań i ich konspiracji,

– rozbudowę ilościową sieci tajnych współpracowników z uwzględnieniem jakości tych źródeł,

– zwiększenie aktywności w prowadzonych sprawach operacyjnych przy rozważeniu możliwości szerszego wykorzystania techniki operacyjnej /PT, PP, W, B/² oraz ewentualności wprowadzenia do nich sprawdzonych już w toku współpracy t.w.

– selekcionowanie informacji uzyskiwanych w codziennej pracy, w celu typowania problemów większej wagi wymagających bliższego rozpoznania w ramach ewidencji operacyjnej,

– systematyczne szkolenie pracowników Wydziału III „A” z zakresu pracy operacyjnej oraz konsekwentne egzekwowanie realizacji nałożonych na nich zadań, szczególnie w sytuacjach wymagających natychmiastowego wyjaśnienia.

4. Poprawy współdziałania

Mając na uwadze zarówno poprawę poziomu pracy operacyjnej jak i koordynację działań Wydziału III „A” z innymi wydziałami Służby Bezpieczeństwa KWMO i pionem Milicji Obywatelskiej, a szczególnie Wydziałem d/w z PG [do Walki z Przestępczością Gospodarczą] konieczne jest dokonanie analiz /w porozumieniu z w/w wydziałami/ pod kątem możliwości wykorzystywania osobowych źródeł informacji. Należy więc ocenić jakie źródła w/w jednostek tj. wydziałów II, III, IV i d/w z PG mogą być wykorzystywane do realizacji zadań Wydziału III „A” z jednoczesnym określeniem tych zadań i możliwości tajnych współpracowni-

^m Na marginesie dopisane ręcznie przez płk. Białokozowicza: W większym stopniu jak dotychczas przeprowadzać gry operacyjne i inne formy dywersyjnych działań tw.

² Chodzi tu o podsłuch telefoniczny (PT), podsłuch pokojowy (PP), kontrolę korespondencji (W) i obserwację zewnętrzną osób (B). Więcej na ten temat: F. Musiał, *Podręcznik bezpieczeństwa. Teoria pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa w świetle wydawnictw resortowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych PRL (1970–1989)*, Kraków–Warszawa 2018.

ków na tym odcinku. Podobna analiza źródeł przeprowadzona zostanie przez Wydział III „A” pod kątem wyłonienia możliwości wykorzystania sieci posiadających TW na rzecz w/w wydziałów SB i pionu PG. Ważnym zadaniem jest dokonanie usprawnienia w zakresie wymiany informacji¹¹.

Konieczne jest więc wypracowanie obustronnego systemu przekazywania danych operacyjnych o interesujących wspomniane wcześniej wydziały zagadnieniach, który winien funkcjonować w ten sposób, że przekazywane informacje będą aktualne i w miarę możliwości pełne. Odnosi się to tak do przekazywania danych przez tut. Wydział III „A” innym jednostkom, jak i współdziałania innych wydziałów z Wydz. III „A” w tym zakresie. Szczególnie ważnym problemem jest szybkie przekazywanie komunikatów PT /PP/ przez Wydział „T” tut. KWMO wynikających z realizacji zamówień Wydziału III „A”.

I. PRZEDSIĘWZIĘCIA OPERACYJNE

A. W zakresie osobowych źródeł informacji

1. Spośród członków zarządu ^oMKP NSZZ „Solidarność”^o w Ciechanowie wytypować, opracować i ^ppozyskać tajnego współpracownika^p w celu zapewnienia pełniejszego rozpoznania zamierzeń tego organu związkowego i postaw ludzi wchodzących w jego skład^r.

Wykona do dnia 15.10.1981 r. ppor. J[ózef] Szweig

2. Przedsięwzięcie identyczne jak w punkcie „1” odnoszące się do ^sMKZ NSZZ „Solidarność” w Mławie^s

Wykona do dnia 15.10.1981 r. ppor. St[anisław] Tyczyński

3. Wśród członków ^tKZ NSZZ „Solidarność”^t w FSO i UT „Polam” w Pułtusku wytypować, opracować ^ui pozyskać tajnego współpracownika^u w celu zapewnienia większego dopływu informacji na temat działalności tego ognia związkowego, postawy jego przewodniczącego B[OLEŚLAWA] SZERYPO oraz całokształtu sytuacji w zakładzie.

Wykona do dnia 01.11.1981 r. Kpt. J[erzy] Markiewicz

4. Wytypować, opracować ^vi pozyskać tajnego współpracownika^v spośród pracowników ^wC[entralnego] B[iura] K[onstrukcji] O[brabiarek] – Z[akładu] R[obót]

¹¹ Na marginesie dopisane ręcznie przez płk. Białokozowicza: Zgodnie z zakresami opracować zadania dla t.w. będących na kontakcie innych wydziałów, a mających realne możliwości realizacji zadań po pionie III A. Wykaz t.w. został wam przekazany.

^{o-o} Podkreślone ręcznie.

^{p-p} Podkreślone ręcznie.

^r Na marginesie dopisane ręcznie przez płk. Białokozowicza: Wyniki pozyskań t.w. za I półrocze b.r. są bardzo skromne i nie adekwatne do potrzeb. Dlatego też należy uaktywnić pracę nad pozyskaniem t.w.

^{s-s} Podkreślone ręcznie. Na marginesie mjr Westwalewicz dopisał ręcznie: Przygotowany.

^{t-t} Podkreślone ręcznie.

^{u-u} Podkreślone ręcznie. Na marginesie mjr Westwalewicz dopisał ręcznie: Wykonano.

^{v-v} Podkreślone ręcznie.

O[brabiarkowych] w Ciechanowie^w mając na uwadze zapewnienie dopływu danych na temat działalności tamtejszego ogniwa „Solidarności” i jego aktywistów oraz całości sytuacji w przedsiębiorstwie.

Wykona do dnia 23.07.1981 r. por. L[ech] Gładysz

5. Wytypować kandydata na tajnego współpracownika w Rejonie Energetycznym w Mławie, opracować ^xi pozyskać go w celu zapewnienia dopływu informacji o postawach^x: figuranta kwestionariusza ewidencyjnego krypt. „AMPER” oraz przewodniczącego MKZ NSZZ „Solidarność” w Mławie L[EONARDA] WITKOWSKIEGO zatrudnionego tam na pełnym etacie.

Wykona do dnia 20.08.1981 r. por. G[rzegorz] Wernicki

6. Celem zapewnienia dopływu danych z odcinka gospodarki komunalnej i sytuacji wśród członków „Solidarności” w Pułtusk wytypować, opracować i ^ypozyskać tajnego współpracownika w P[rzedsiębiorstwie] G[ospodarki] K[omunalnej] i M[ieszkańcowskiej] Pułtusk^y.

Wykona do dnia 15.11.1981 r. por. G[rzegorz] Wernicki

7. W odniesieniu do kandydata na t.w. „BA” z Rejonu Energetycznego w Ciechanowie, ^zprzedstawić wnioski^z co do ^{aa}podjęcia realizacji pozyskania lub złożenia materiałów w archiwum Wydziału „C”^{aa}.

Wykona do dnia 15.07.1981 r. por. G[rzegorz] Wernicki

8. Podobnie jak w punkcie „7” dokonać w odniesieniu do kandydata na tw. „CJ” członka zarządu MKZ Mława^{bb}.

Wykona do dnia 01.09.1981 r. ppor. St[anisław] Tyczyński

Uwaga:

W zależności od rozwoju sytuacji operacyjno-politycznej i wynikających z niej potrzeb realizowane mogą być inne pozyskania osobowych źródeł informacji.

B. W zakresie pracy w sprawach operacyjnych

1. W odniesieniu do sprawy operacyjnego sprawdzenia krypt. „BOLEK” dot[yczącej] wykorzystania NSZZ „Solidarność” do prowadzenia negatywnej działalności politycznej przez przewodniczącego KZ NSZZ „Solidarność” w FSO i UT „Polam” w Pułtusk, uzyskano potwierdzenie informacji wstępnych. W związku z tym przewiduje się przekwalifikowanie tej sprawy w sprawę operacyjnego rozpracowania w terminie do 10.07.1981 r. Ponadto do dnia 15.07.1981 r. podjęte zostaną decyzje co do ewentualnego wykorzystania w stosunku do figuranta

^{w-w} Podkreślone ręcznie. Na marginesie mjr Westwalewicz dopisał ręcznie: Wykonano.

^{x-x} Podkreślone ręcznie.

^{y-y} Podkreślone ręcznie. Na marginesie płk Białokozowicz dopisał ręcznie: W typowaniu i pozyskaniu t.w. sto-sować selektywny dobór. W związku z tym w terminie do 1.11.81 r. przedłożyć do analizy wytypowanych w okresie od 14.10.81 r. kandydatów zgodnie z otrzymanym zadaniem. Pod tym dopisana data: 13.10.81 r.

^{z-z} Podkreślone ręcznie. Na marginesie postawiono znak zapytania.

^{aa-aa} Podkreślone ręcznie.

^{bb} Na marginesie postawiono znak zapytania.

PT, PP, B lub zastosowania kombinacji operacyjnej, mających na celu zebranie dowodów p[rzecziv]ko wyżej wymienionemu^{cc}.

Odpowiedzialny za powyższe jest Kpt. Wł[adysław] Nastałek.

2. W sprawie operacyjnego sprawdzenia krypt. „WYWROTOWIEC” założonej 30.06.1981 r. na sekretarza KZ NSZZ „Solidarność” w Kombinacie Budowlanym w Ciechanowie w celu sprawdzenia informacji o prowadzeniu przez niego działalności pozastatutowej i szkalowaniu organów Służby Bezpieczeństwa, opracowany zostanie szczegółowy plan przedsięwzięć operacyjnych wg którego prowadzone będą działania wokół osoby figuranta.

Wykona do dnia 10.07.1981 r. kpr. A[ntoni] Biańczak przy udziale Kier[ownika] Sekcji VI Kpt. J[erzego] Markiewicza.

3. Wokół osoby figuranta kwestionariusza ewidencyjnego krypt. „AMPER” założonego na z[astęp]cę KZ NSZZ „Solidarność” w Rejonie Energetycznym w Mławie na fakt stosowania gróźb i wymuszania metodami psychicznymi udziału w strajku 27.03.81 r. podjęte zostaną aktywne działania operacyjne szczególnie w okresie przed i w czasie trwania IX Zjazdu PZPR mając na celu niedopuszczenie do podejmowania przez niego negatywnych inicjatyw i neutralizacji jego osoby^{dd}. Przedsięwzięcie to koreluje z planowanym pozyskaniem tajnego współpracownika w Rejonie Energetycznym w Mławie.

Odpowiedzialny za powyższe jest por. G[rzegorz] Wernicki.

4. Odnośnie figuranta kwestionariusza ewidencyjnego krypt. „ANTAGONISTA” dot[yczącego] propagowania wrogich poglądów politycznych i działalności skierowanej p[rzecziv]ko linii politycznej Partii przez mieszkańca Raciąży ustalono dotychczas, że nadal prezentuje on negatywne stanowisko wobec organów państwowych i sojuszu Polski z ZSRR. Z uwagi na to, że nie posiada on stałego miejsca pracy należy rozważyć ewentualność przekazania tej sprawy do innego wydziału SB, zgodnie z kompetencjami.

Wnioski przedstawi na ten temat do dnia 31.07.81 r. ppor. J[ózef] Szweig.

5. Przedsięwzięcia operacyjne w prowadzonych przez wydział III „A” sprawach obiektowych realizowane są zgodnie z opracowanymi na ten temat planami, przez poszczególnych pracowników prowadzących te sprawy.

C. W zakresie ustosunkowania się do posiadanych dotychczas materiałów wstępnych

1. Sprawdzić należy i ustosunkować się co do dalszych przedsięwzięć na temat sygnałów o podejmowaniu działalności pozastatutowej i powiązaniach z zagranicą, w odniesieniu do L[EONARDA] WITKOWSKIEGO – przewodniczącego MKZ NSZZ „Solidarność” w Mławie.

^{cc} Na marginesie plk Białokozowicz dopisał ręcznie: Dlaczego [tekst nieczytelny] nie wpłynął do Wydziału „T” wniosek o dokonanie rozpoznania możliwości wykorzystania P.P.? Pod tym adnotacja mjr. Westwalewicz: Wpłynęło.

^{dd} Na następnej stronie dopisane na górze: c.d. pkt 3.

Wnioski przedstawi do dnia 20.07.81 r. ppor. St[anisław] Tyczyński.

2. Dokonać sprawdzenia dot. sygnałów o zajmowaniu wrogiego stanowiska w stosunku do funkcjonariuszy MO i ich rodzin przez członka zarządu MKZ^{ee} w Żurominie Klausa STEMMLERA^{ee}, a w przypadku ich potwierdzenia przedstawić wnioski w tej sprawie

Wykona do dnia 15.08.1981 r. Kpt. Wł[adysław] Nastałek.

3. W oparciu o posiadane informacje na temat H[ALINA] OLEJAK zatrudnionej w ZR „VIS” w Ciechanowie, aktywistki NSZZ „Solidarność”, przebywającej w przeszłości przez 3,5 roku w Anglii, wszcząć sprawę operacyjnego sprawdzenia w celu ustalenia czy jej obecne zachowanie na forum prowadzonej działalności związkowej ni wynika z inspiracji wrogich ośrodków z zewnątrz.^{ff}

Wykona do dnia 15.08.1981 r. por. L[ech] Gładysz.

4. Dokonać bliższego rozpoznania osoby A[NDRZEJA] CHRZANOWSKIEGO – przewodniczącego MKP NSZZ „Solidarność” w Ciechanowie, pozostającego wg niepotwierdzonych informacji pod silnymi wpływami I[RENEUSZA] GALLERY. W zależności od wyników tych działań podjęte zostaną decyzje dot. ewentualności kontroli jego osoby w ramach sprawy operacyjnej^{gg}.

Odpowiedzialni por. G[rzegorz] Wernicki, ppor. J[ózef] Szweig

Termin przedstawienia wniosków do dnia 01.09.1981 r.

5. Dokonać analizy materiałów operacyjnych dot. osób zajmujących skrajnie radykalne postawy oraz reprezentujących wrogie poglądy, które w wypadku PZ mogłyby podjąć wrogą działalność w celu wytypowania osób do internowania, przeprowadzenia rozmów ostrzegawczych i profilaktycznych^{hh}.

Wykona do dnia 10.07.1981 r. por. Z[bigniew] Grodzicki przy współudziale Kpt. J[erzego] Markiewicza i Kpt. Wł[adysława] Nastałka.

6. Opracować listę osób, które należy reklamować od powołania do służby wojskowej w sytuacji zagrożenia państwa ze względu na ich przydatność do realizacji zadań Służby Bezpieczeństwaⁱⁱ.

Wykona por. Z[bigniew] Grodzicki w porozumieniu z Kpt. J[erzym] Markiewiczem i Kpt. Wł[adysławem] Nastałkiem.

Termin do dnia 10.07.1981 r.

Wykonano w 2 egz.

Egz. Nr 1 – Z[astępca] K[omendant]ta Woj[ewódzkiego] MO d/s Sł[użby] Bezpieczeństwa w Ciechanowie

Egz. Nr 2 – a/a

Oprac. ZG/masz. SW^{jj}

^{ee-ee} Podkreślone ręcznie.

^{ff} Na marginesie mjr Westwalewicz dopisał ręcznie: Wykonano.

^{gg} Na marginesie mjr Westwalewicz dopisał ręcznie: Wykonano.

^{hh} Na marginesie mjr Westwalewicz dopisał ręcznie: Wykonano.

ⁱⁱ Na marginesie mjr Westwalewicz dopisał ręcznie: Wykonano.

^{jj} Na dole podłużną pieczęć: Naczelnik Wydziału III „A” KWMO w Ciechanowie mjr Stanisław Westwalewicz i jego własnoręczny podpis.

Źródło: AIPN, KWMO w Ciechanowie, sygn. BU 01218/77, k. 15–29 (PDF), oryginał, mps.

Nr 6

1981 lipiec 20 – Lista osób przewidzianych do przeprowadzenia rozmów ostrzegawczych i profilaktycznych w razie wprowadzenia stanu wojennego

20.07.81 r.^a

Tajne spec. znaczenia

Egz. Nr pojed.^b

WYKAZ

Osób przewidzianych do przeprowadzenia rozmów ostrzegawczych i profilaktycznych w wypadku poważnego zagrożenia bezpieczeństwa państwa.

I. Rozmowy ostrzegawcze

1. NAROŻNIK Roman s. Kazimierza i Janiny Dobrzyńskiej ur. 29.11.1951 r. w Warszawie, [...], zatrudniony w Zakładzie Narzędzi „VIS” w Ciechanowie, zam. Ciechanów [...].

Pełni on funkcję przewodniczącego KZ NZSS „SOLIDARNOŚĆ” w ZN „VIS”, przy czym w sposób tendencyjny a niekiedy wrogimi komentarzami komentuje zmiany zachodzące w kraju. Był inspiratorem strajku na terenie zakładu zapowiedzianego na 28.01.1981 r. oraz aktywnie uczestniczył w akcji na rzecz strajku ostrzegawczego w dniu 27.03.1981 r. Bezwzględnie przestrzega poleceń NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” Region Mazowsze. Oporny w wykonywaniu poleceń kierownictwa zakładu. Destrukcyjnie oddziałuje na załogę.

2. KAPITAŃSKI Stefan s. Feliksa i Marianny ur. 2.02.1926 r. w Mławie, [...], zatrudniony w Rejonie Energetycznym w Mławie, zam. Mława [...].

Jest wiceprzewodniczącym ogniwa zakładowego „SOLIDARNOŚCI” w swoim miejscu pracy. Zagorzały zwolennik stosowania drastycznych metod w działaniach tego związku oraz posłuszny wykonawca poleceń władz regionalnych. W okresie strajku ostrzegawczego 27.03.1981 r. groźbami ustnymi starał się wywrzeć presję na pracownikach podejmujących normalną pracę. Rejestrowany w Biurze „C” MSW za zdemolowanie lokalu wyborczego w 1952 r.

3. OLEJAK Halina c. Mieczysława ur. 31.07.1931 r. w Warszawie, [...], zatrudniona w Zakładzie Narzędzi „VIS” w Ciechanowie, zam. Ciechanów [...].

W sposób krytyczny i tendencyjny przedstawia wszelkie usiłowania władz zmierzające do ustabilizowania sytuacji w kraju. Będąc delegatem do Regionu Mazowsze bezkrytycznie przyjmuje i wykonuje wszelkie polecenia tego organu związkowego. W latach 1965–68 przebywała w Anglii. W związku z tym zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że utrzymuje ona kontakty z wrogimi ośrodkami lub osobami o antysocjalistycznych poglądach.

^a Data dopisana ręcznie.

^b Słowo pojed. wpisane ręcznie.

4. SIKORSKI Andrzej s. Stanisława ur. 24.03.1949 r. w Ciechanowie, [...], zatr. „ZREMB”^c w Ciechanowie, zam. Ciechanów [...].

Był jednym ze współzałożycieli byłej TMKP NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” w Ciechanowie oraz koła zakładowego tego związku w swoim miejscu pracy. Aktywnie włącza się do organizowania wszelkich akcji protestacyjnych wykazując przy tym wrogość do dotychczasowej polityki władz partyjnych i państwowych. Poprzez swoje poglądy i podejmowane inicjatywy negatywnie oddziałują na załogę.

5. ^dGALLERA Ireneusz^d s. Anatoliusza^e i Jadwigi Jurczyk ur. 9.12.1944 r. w Mrągowie, [...], zatrudniony w W[ojewódzkim] Z[wiązku] K[ółek] i O[rganizacji] R[olniczych] w Ciechanowie, zam. Maków Maz[owiecki]

Jest sekretarzem prezydium MKP NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” Oddział w Ciechanowie. Aktywny działacz tego związku. Zajmuje wrogie, nieprzejednane stanowisko w zakresie negocjacji z władzami. Dąży do rozbicia WZKiOR poprzez propagowanie szkodliwych politycznie poglądów.

6. LUBIEJEWSKI Janusz s. Bronisława i Kazimiery Zawadzkiej ur. 12.12.1936 r. w Mławie, [...], zatrudniony w PZU w Mławie, zam. Mława [...].

Członek zarządu MKZ „SOLIDARNOŚĆ” w Mławie. Negatywnie ustosunkowany do organów MO i SB. Popiera wszelkie akcje protestacyjne. Osobiście rozwieszał na terenie Mławy plakaty zawierające żądania uwolnienia więźniów politycznych, a przede wszystkim działaczy KPN.

7. Ochtabiński Tadeusz s. Stanisława i Anny Jasińskiej ur. 17.01.1951 r. w Pułtusk, zatrudniony w FSOiUT „POLAM” w Pułtusk, zam. Pułtusk [...].

Sprawuje on funkcję przewodniczącego MKZ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” Region Mazowsze Oddział w Pułtusk. Żarliwy działacz tego związku. Popiera i inicjuje akcje protestacyjne nawołujące do uwolnienia działaczy KPN. Brał udział w plakatowaniu miasta ulotkami żądającymi uwolnienia tych osób.

II. Rozmowy profilaktyczne

1. Witkowski Leonard s. Antoniego i Stanisławy Perzyńskiej ur. 9.10.1950 r. w Mławie, [...], zatr. Rejon Energetyczny w Mławie, zam. Mława [...].

Pełni on funkcję przewodniczącego MKZ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” w Mławie. Na początku bież. roku po raz pierwszy usiłował nawiązać kontakt z J[ackiem] Kurokiem i zaprosić go na wybory do tut. MKZ-u. W okresie późniejszym kontaktował się z Kurokiem telefonicznie. Posiada kontakty w Austrii, gdzie przebywał w grudniu ubiegłego roku przez kilka dni. Z niepotwierdzonych danych wynika, że przywiózł on stamtąd materiały antysocjalistyczne. Z pozycji przewodniczącego MKZ może oddziaływać na społeczeństwo Mławy.

^c Omyłkowo dwukrotnie wpisane słowo ZREMB.

^{d-d} Podkreślone ręcznie. Na marginesie por. Grodzicki dopisał ręcznie: Przewiedziany do internowania.

^e Błędnie wpisane: Antoliusza.

^fMaszynistka: J. Suszek
L. dz. masz. 0020/81

Opracował:
Z[astęp]ca N[aczeln]ika Wydz. III A
Por. Zb[igniew] Grodzicki^f

Źródło: AIPN, KWMO w Ciechanowie, sygn. BU 01218/77, k. 32–34 (PDF), oryginał, mps.

Nr 7

1981 październik 27, Ciechanów – Plan przejścia kontroli nad łącznością na terenie województwa ciechanowskiego w ramach akcji o kryptonimie „Malwa” („Azalia”)

Ciechanów, dnia 27. X. 1981 r.

^aTajne spec. znaczenia
Egz. Nr 1

PLAN

DZIAŁAŃ W RAMACH AKCJI KRYPTONIM „MALWA”^b NA TERENIE WOJEWÓDZTWA CIECHANOWSKIEGO

Na terenie województwa akcją kryptonim „Malwa” objęte będzie tylko miasto Ciechanów, gdzie znajdują się następujące obiekty łączności:

– Centrala Automatemyczna i Międzymiastowa W[ojewódzkiego] U[rzędu] T[elekomunikacyjnego],

– Stacja Wzmacniakowa G[łównego] U[rzędu] T[elekomunikacji] M[iędzymiastowej].

Przebieg tras linii telekomunikacyjnych, międzymiastowych i ich rodzaje

Łączność międzymiastowa województwa ciechanowskiego oparta jest w przeważającej większości na liniach napowietrznych poza przebiegającym kablem dalekosiężnym KD-51-112x2 w relacji Warszawa-Olsztyn, który przebiega przez miasto Nasielsk-Ciechanów w kierunku Przasnysza. Na kablu tym pracują trzy obsługiwane Stacje Wzmacniakowe w miejscowościach Nasielsk, Gąsocin, Ciechanów. W miejscowości Nasielsk odgałęzienie kabla KO-71 do Pułtuska, a z Pułtuska do miejscowości Lipniki-Stacji Kontroli Lotów. W relacji Ciechanów-Płock przebiega kabel okręgowy, co wykazano na załączniku nr 1. Linie napowietrzne między miastami województwa przebiegają obok tras komunikacyjnych łączących te miasta.

Przebieg głównych tras telekomunikacyjnych w Ciechanowie

Najważniejsze trasy miejscowe, które zabezpieczają łączność dla KWMO, JW, KW PZPR, Urzędu Wojewódzkiego: ul. Sierakowskiego, Warszawska, Duracza,

^{f-f} *Wpisane ręcznie.*

^a *W lewym górnym rogu pieczętka podłużna: Dyrektor Departamentu II MSW gen. bryg. Zdzisław Sarewicz, a także odręczny podpis i wpisana ręcznie data: 26 XI 81.*

^b *Słowo „MALWA” przekreślone i dopisane wyżej: „AZALIA” od 5. XII 81 r. oraz podpis kpt. Kazimierza Kur-ka.*

22-Lipca, część ul. Świerczewskiego, Plac Kościuszki, ul. Płońska, Rzeczkowska – sieć miejscowa. Poza tym przez miasto przebiega rokada kabla międzymiastowego relacji Warszawa-Olsztyn od Stacji Wzmacniakowej przy ul. Zagumiennej, ul. Nadfosną, Sierakowskiego do budynku Centrali Automatycznej oraz Wojska Polskiego do Jednostki Wojskowej zgodnie z załącznikiem Nr 2.

Obiekt CA i CMM

Centrala Automatyczna, międzymiastowa i urządzenia teletransmisyjne znajdują się w budynku WUT przy ul. Sierakowskiego 12/14. Budynek ten murowany, jednopiętrowy z częściowym podpiwniczeniem. Okna niezakratowane. Jedno główne wejście, brak wejść zapasowych. W obiekcie zatrudnionych jest ogółem 76 osób, w tym na I zmianę w godz. 7-ma – 14-ta pracuje 40 osób, na II zmianie w godz. 14-ta – 21-ta pracuje 15 osób, a na III zmianie w godz. 21-sza – 7-ma pracuje 4 osoby. Plan obiektu – załącznik Nr 3.

Piwnica – akumulatorownia, siłownia i kablownia.

Parter:

1. Sala urządzeń telefonii nośnej, 16 grup 12-krotnych i 6 grup telegrafii wielokrotnej 24-kanalowej oraz wyprowadzenia kabli dalekosiężnych.

2. Sala Centrali Automatycznej, w której znajduje się:

a/ Centrala Automatyczna – 3600 numerów.

b/ Przełączalnia Główna,

c/ dwa stanowiska Biura Badań – pomiarownia.

I Piętro:

a/ Pomieszczenie Centrali Międzymiastowej, w którym znajduje się 16 stanowisk łącznikowych i dwa stanowiska zgłoszeniowo-informacyjne.

b/ Pomieszczenie telegrafu, w którym znajduje się stanowisko Centrali Depesz i sześć dalekopisów nadawczo-odbiorczych.

c/ Pomieszczenie socjalne obsługi.

Do budynku zasadniczego przylega część mieszkalna z osobnym wejściem, zajęta przez czterech lokatorów – pracowników WUT. Są to:

– Rutkowski Kazimierz – Kierownik Oddziału Urządzeń Teletransmisyjnych,

– Petrykowski Zygmunt – Kierownik Wydziału Wykonawstwa,

– Kadecki Tadeusz – palacz co i dozorca.

– Majewski Ignacy – telemonter sieci międzymiastowej.

Zasilanie urządzeń z sieci miejskiej energetycznej z dwóch kierunków wysokiego napięcia poprzez transformator usytuowany na posesji WUT. Awaryjne źródło zasilania stanowi własny agregat prądowórczy usytuowany w oddzielnym budynku na terenie posesji. W związku z budową masztu radiolinii, ogrodzenie posesji od strony północnej zostało zdjęte.

Wykaz łączy telefonicznych dzierżawionych:

a/ MSW – niepodlegające wyłączeniu: 910501, 910502, 920501, 920502, 920503, 820501, 820511, 205001, 205002, 205003, 205004, 205005, 205006, 205015, 205017

Mogące podlegać wyłączeniu – relacje KWMO – Posterunki MO: 205007, 205008, 205010, 205011, 205014, 205022

b/ MON: 23410, 23020, 20436, 23404, 23462

c/ KW PZPR – LB 248

d/ Energetyka: Ciechanów-Płock, Ciechanów-Płońsk, Ciechanów-Mława, Ciechanów-Pułtusk, Ciechanów-Nasielsk, Ciechanów-Karniewo, Ciechanów-Żuromin, Ciechanów-Glinojeck, Płock-Mława, Płock-Płońsk

Wykaz łączy telegraficznych:

a/ MSW – niepodlegające wyłączeniu: 930501, 930502 – międzywojewódzkie, 830501

wewnątrz wojewódzkie: 305001, 305002, 305003, 305004, 305005, 305006.

b/ MON – nie posiada.

c/ Energetyka: 81-25-69

d/ KW PZPR: 26-12

e/ Urząd Wojewódzki: 81-24-86, 81-57-91a, 81-57-91b, 45-45.

Schemat rozmieszczenia łączy dzierżawionych na urządzeniach stanowi załącznik nr 5.

II. Czynności związane z realizacją planowanej akcji.

2. Dla spełnienia warunków przerwania łączności telefonicznej dla potrzeb publicznych należy:

a/ wyłączyć zasilanie centrali automatycznej miejscowej,

b/ odseparować od urządzeń telefonistki centrali międzymiastowej oraz tych dyżurnych służby technicznej, którzy utrudnialiby wykonanie zadania,

c/ na czas przerwy w pracy dla służby dyżurnej i telefonistek przeznaczają się pokój socjalny na I piętrze.

3. Łączność telegraficzną dla celów publicznych uważa się za unieruchomioną w momencie wyłączenia centrali teleksowej w Warszawie, gdyż abonenci teleksowi województwa ciechanowskiego są do niej podłączeni. Dla realizacji powyższego wyznacza się operacyjną grupę techniczną w składzie:

°Dowodzący grupą: por. Wojciech Klimkowski – Kierownik Sekcji Wydziału II Dyrektor WUT – Łaszczych Janusz, Ciechanów [...]

Dyspozytor łączy MM – Talarowski Edward, Ciechanów [...]

Rezerwa:

Z[astęp]ca dyrektora – Lasocki Józef, Ciechanów [...]

Kier[ownik] Oddziału Sieci – Runo Franciszek, Ciechanów [...]

Stacja Wzmacniakowa

Zlokalizowana jest przy ulicy Zagumiennej, róg ul. Rzeczkwoskiej Nr 141a. budynek murowany, półzagłębiony, wolnostojący z jednym wejściem, parterowy, ogrodzony płytami betonowymi z drutem kolczastym, fizycznie zabezpieczony przez straż przemysłową – łączności. W obiekcie zatrudnionych jest ogółem 10 osób. Na poszczególnych zmianach pracują po dwie osoby.

^c Dla większej przejrzystości pominięto kolejną numerację (arabską).

Stacja zabezpiecza łączność telefoniczną i telegraficzną międzymiastową i międzywojewódzką na kablu dalekosiężnym dla potrzeb resortu łączności i dzierżawców tj. MON, MSW i energetyka. Stacja posiada urządzenia teletransmisyjne przelotowe typu francuskiego oraz urządzenia końcowe telefonii nośnej typu TXI-12TK produkcji polskiej. Zasilanie Stacji Wzmacniakowej z sieci miejskiej energetycznej poprzez transformator usytuowany w ogrodzonej posesji SW. Awaryjne źródło zasilania stanowi własny agregat prądowórczy w oddzielnym budynku na terenie posesji. Oprócz wymienionych budynków i wartowni na terenie tej posesji jest jeszcze wolnostojący budynek mieszkalny zamieszkały przez pracowników łączności:

- Goliasz Henryk – z-ca Kierownika Stacji Wzmacniakowej.
- Musiakowski Józef – kierownik Wydziału Technicznego WUT.

Stacja Wzmacniakowa nie będzie podlegać wyłączeniu, a zadaniem grupy będzie opanowanie i ochrona stacji przed ewentualnym wyłączeniem.

Skład grupy:

^dDowodzący grupą – ppor. Janusz Michalak – st. inspektor Wydz. II.

Kier. Stacji Wzmacniakowej – Piekarski Krzysztof, zamieszkały Ciechanów [...].

Kier. Sekcji Wydz. Łączności – mł. chor. Szymański Ryszard [...]

Rezerwa:

Goliasz Henryk zam. Ciechanów [...].

Na hasło zakończenia akcji, wyznaczona grupa WUT przywróci łączność poprzez:

- włączenie zasilania centrali miejscowej,
- przywrócenie do pracy obsługi międzymiastowej.

Natomiast grupa zabezpieczająca pracę Stacji Wzmacniakowej opuści chroniony obiekt.

III. Czynności związane z zabezpieczeniem akcji

1. Miejsca koncentracji grup przed akcją.

- Świetlica KWMO w Ciechanowie ul. Orylska – grupa operacyjna
- pokój referentów operacyjno-dochodzeniowych w KMMO w Ciechanowie ul. Plac Kościuszki – grupa specjalna
- Świetlica ZOMO Ciechanów – Krubin – patrole MO.

2. Sposób powiadamiania o terminie zgrupowania w miejscu koncentracji.

- kierownik akcji kpt. K[azimierz] Kurek powiadamia telefonicznie pozostałych członków kierownictwa akcji, a także kierownika grupy operacyjnej i specjalnej;
- ppłk. R[yszard] Leński powiadamia Dyrektora WUT – J[Anusza] Łaszczycha, który powiadamia grupę pracowników WUT;
- ppor. J[Anusz] Michalak powiadamia kierownika Stacji Wzmacniakowej – K[rzysztofa] Piekarskiego, a ten powiadamia pracowników SW;

^d Dla większej przejrzystości pominięto kolejną numerację (arabską).

– ppłk A[ndrzej] Biegański uruchamia system alarmowy i funkcjonariuszy mundurowych przewidzianych do udziału w akcji;

– kpt. A[ndrzej] Gryszkiewicz powiadamia funkcjonariuszy Wydz. Łączności biorących udział w akcji.

3. Czas potrzebny na zgrupowanie sił i środków.

Od momentu powiadomienia do momentu rozpoczęcia akcji przewiduje się trzy godziny, w tym przewidziane jest powiadomienie, dojazd do miejsc koncentracji, instruktaż, dojazd do obiektów, opanowanie obiektów i unieruchomienie łączności.

4. Skład grup biorących udział w akcji.

– Grupa operacyjno-techniczna- 5 osób /wykaz imienny str. nr 5/

Pododdział wojska do opanowania CA i CMM – 20 żołnierzy

– Grupa specjalna – 4 osoby /wykaz imienny str. nr 6/

Pododdział wojska do opanowania SW – 10 żołnierzy.

– Patrole MO do zabezpieczenia tras kabli telekomunikacyjnych

Patrol Nr 1 – ul. Sierakowskiego – Nadfosna.

Patrol Nr 2 – ul. Świerczewskiego; Warszawska – Plac Kościuszki – Buczka – Orylska.

Patrol Nr 3 – ul. Nadfosna – Zagumienna – Wojska Polskiego.

Patrol Nr 4 – ul. Nadfosna – Zagumienna – do SW.

Patrol Nr 5 – ul. Płońska – Świerczewskiego – Duracza.

– Patrole MO umożliwiające ludności cywilnej połączenie z ważniejszymi służbami miejskimi poprzez sieć radiową:

Patrol Nr 1 – ul. Sienkiewicza – Dworzec PKP.

Patrol Nr 2 – ul. 17-Stycznia.

Patrol Nr 3 – ul. Płońska – Rzekkowska.

Patrol Nr 4 – ul. Pułtуска – Aleksandrówka.

– Patrole stałe przy obiektach ważniejszych służb miejskich:

1. Straż Pożarna – ul. Rynek.

2. Pogotowie Ratunkowe – ul. Sienkiewicza.

3. Pogotowie Energetyczne – ul. Nadrzeczna.

Każdy z patroli w dwuosobowym składzie, wyposażony będzie w radiotelefon. Przewiduje się dwa patrole rezerwowe – 4 funkcjonariuszy mundurowych.

5. Ilość i rodzaje samochodów.

– jeden samochód „Nysa” na cywilnych numerach do przewiezienia grupy operacyjnej,

– jeden samochód „Wołga” na cywilnych numerach do przewiezienia grupy specjalnej,

– cztery radiowozy „Nysy” – do patroli i jednocześnie przewiezienia funkcjonariuszy MO z miejsca koncentracji do miejsc pełnienia służby,

– jeden samochód „Sanitarka” – dla zabezpieczenia medycznego,

– jeden samochód „Fiat” na numerach cywilnych w odwodzie kierownictwa akcji.

6. Ilość rodzaje środków łączności.

Wyposażenie w środki łączności będzie się składać z:

- radiotelefonu stacyjnego.
- 4 radiotelefonów samochodowych,
- 15 radiotelefonów nasobnych.

7. Trasy dojazdu z miejsca koncentracji do miejsc akcji.

– Grupa operacyjna – trasa zasadnicza: ul. Orylska – Świerczewskiego – Nadfosna – Sierakowskiego, trasa zapasowa: ul. Orylska – Augustiańska – 1-Maja – Plac Kościuszki – ZWM – Nowotki – Sierakowskiego.

– Grupa specjalna – trasa zasadnicza: ul. Buczka – Płońska – Rzeczkowska – Zagumienna, trasa zapasowa: ul. Buczka – Świerczewskiego – 22-Lipca – Zagumienna.

– Patrole MO – trasa zasadnicza: ul. Płońska – Świerczewskiego – Pułtуска – 17-Stycznia – Sienkiewicza -Orylska, trasa zapasowa: ul. Płońska – Rzeczkowska – Zagumienna – Pułtуска – Warszawska – 1-Maja – 17-Stycznia – Sienkiewicza – Orylska.

8. Skład kierownictwa akcji.

– Kpt. K[azimierz] Kurek – Naczelnik Wydziału II

– ppłk. R[yszard] Leński – Naczelnik Wydziału „T”

– kpt. A[ndrzej] Gryszkiewicz – Naczelnik Wydziału Łączności

– ppłk. A[ndrzej] Biegański – Naczelnik Wydziału Inspekcji

Miejsce przebywania – gabinet Z-cy Komendanta Wojewódzkiego MO d/s Milicji.

Kierownik akcji – kpt. K[azimierz] Kurek

– kieruje całością akcji, a ponadto:

a/ powiadamia o rozpoczęciu działań pozostałych członków kierownictwa akcją i kierowników grup,

b/ udziela instruktażu grupie operacyjnej i „grupie specjalnej”,

c/ utrzymuje łączność z kierownikiem Sztabu KWMO i wykonuje zleczone przez niego zadania,

d/ podsumowuje przebieg i rezultaty akcji.

Ppłk. R[yszard] Leński

a/ sprawuje bezpośredni nadzór nad pododdziałami wojska – udziela instruktażu dowódcom,

b/ powiadamia o rozpoczęciu akcji Dyrektora WUT,

^fc/ udziela instruktażu grupie specjalnej^f.

Kpt. A[ndrzej] Gryszkiewicz

a/ powiadamia funkcjonariuszy Wydziału Łączności o rozpoczęciu akcji,

b/ zabezpiecza łączność radiową pomiędzy grupami i patrolami a kierownictwem akcji,

^{e-e} *Dopisane ręcznie.*

^{f-f} *Wykreślone i podpis na marginesie kpt. Kurka.*

c/ zabezpiecza wyposażenie w środki łączności dla kierownictwa akcji, grup i patroli.

Ppłk. A[ndrzej] Biegański

a/ uruchamia system alarmowy funkcjonariuszy mundurowych,

b/ udziela instruktażu patrolom MO,

c/ organizuje zabezpieczenie medyczno-sanitarne oraz wzmocnienie ochrony budynku KWMO podczas trwania akcji.

W odwodzie kierownika akcji przewiduje się udział:

– kpt. Z[enon] Tarwacki – Z-ca Naczelnika Wydziału II

– kpt. T[adeusz] Czernecki – Kierownik Sekcji Wydz. II.

9. Zakończenie akcji

– Grupa operacyjna na polecenie kierownika akcji przywraca łączność, a następnie powraca do miejsca koncentracji trasą zasadniczą lub zapasową. Po powrocie nastąpi podsumowanie i omówienie wyników.

– Grupa specjalna wycofuje się w drugiej kolejności na sygnał kierownika akcji. Powrót do miejsca koncentracji i omówienie wyników.

– Patrole MO zdjęte zostaną po dotarciu grupy operacyjnej i specjalnej do miejsc koncentracji.

Zgodnie z założeniami operacyjno-technicznymi do sporządzenia planu akcji „Malwa”, przygotowanie do akcji należy zakończyć do dnia 15.11.1981 r. W tym okresie planuje się wykonać następujące przedsięwzięcia, celem prawidłowego przygotowania działań:

1. Na podstawie niniejszego planu sporządzić wyciągi określające zadania dla grupy operacyjnej i specjalnej, patroli MO i pododdziałów WP.

Wykonują: kpt. T[adeusz] Czarnecki, ppor. J[Anusz] Michalak^g.

2. Opracować szczegółowy system powiadamiania alarmowego uczestników akcji dla poszczególnych grup.

Wykonują: kpt. K[azimierz] Kurek,

ppłk. R[yszard] Leński,

kpt. A[ndrzej] Gryszkiewicz, ppłk. A[ndrzej] Biegański,

por. W[ojcich] Klimkowski,

ppor. J[anusz] Michalak^h.

3. Sporządzić wykaz imienny funkcjonariuszy mundurowych wchodzących w skład patroli, kierowców samochodów i numerów rejestracyjnych pojazdów biorących udział w akcji.

Wykona: ppłk A[ndrzej] Biegańskiⁱ

4. Na schemacie linii komunikacyjnych miasta Ciechanowa oznaczyć trasy patroli MO. Określić zadania dla funkcjonariuszy i ich wyposażenie w broń i środki łączności.

^g *Dopisane Wykonano i podpis kpt. Kurka.*

^h *Dopisane Wykonano i podpis kpt. Kurka.*

ⁱ *Dopisane Wykonano i podpis kpt. Kurka.*

Wykonają: ppłk A[ndrzej] Biegański

kpt. A[ndrzej] Gryszkiewicz^j

5. Sporządzić szkice obiektu i pomieszczeń CA i CMM oraz Stacji Wzmacniającej z rozmieszczeniem posterunków żołnierzy WP.

Wykonują: ppłk. R[yszard] Leński

ppor. J[Anusz] Michalak^k

6. Sporządzić wykaz osób przewidzianych do izolacji, które będą utrudniać przebieg akcji, a w czasie jej trwania będą w obiekcie.

Wykona: ppor. J[Anusz] Michalak^l

7. Opracować schemat łączności radiowej dla potrzeb akcji, a także umożliwiający ludności cywilnej porozumienie się z pogotowiem ratunkowym, pogotowiem energetycznym, strażą pożarną.

Wykona: kpt. A[ndrzej] Gryszkiewicz^l

Z[ASTĘP]CA KOMENDANTA
WOJEWÓDZKIEGO MO
D/S SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA
W CIECHANOWIE

KOMENDANT WOJEWÓDZKI MO
W CIECHANOWIE
PPLK DR ST[ANISŁAW] KOEBCKE^m

PŁK INŻ. B[AZYLI] BIAŁOKOZOWICZⁿ

Załączniki:

Nr 1 – schemat linii kablowych w województwie

Nr 2 – trasy przebiegu kabla w m. Ciechanów

Nr 3 – plany obiektu CA i AMM na trzech arkuszach

Nr 4 – plan obiektu SW

Nr 5 – schemat rozmieszczenia łączny dzierżawnych na urządzeniach /w opracowaniu/.

Wykonano w 2 egz.

Egz. Nr 1 – Dep. II MSW

Egz. Nr 2 – Wydz. II KWMO C-nów

Oprac. kpt. K[azimierz] Kurek

ppłk. R[yszard] Leński

kpt. A[ndrzej] Gryszkiewicz.

Druk: st. kpr. R. Kocięcka

Dz. masz. 004/81

Źródło: AIPN, KWMO w Ciechanowie, sygn. BU 01218/74, k. 5–16, oryginał, mps.

^j Dopisane Wykonano i podpis kpt. Kurka.

^k Dopisane Wykonano i podpis kpt. Kurka.

^l Dopisane Wykonano i podpis kpt. Kurka.

^l Dopisane Wykonano i podpis kpt. Kurka.

^m Poniżej podpis.

ⁿ Poniżej podpis.

Nr 8

1981 listopad 27, Ciechanów – Pismo kierownika Sztabu KWMO w Ciechanowie do szefa Sztabu MSW w Warszawie w sprawie gotowości jednostek organizacyjnych na wypadek wprowadzenia stanu wojennego

Ciechanów, dnia 27 listopada 1981 r.

Tajne^a

SZEF SZTABU
MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
GEN. BRYG. B[OGUSŁAW] STACHURA
W WARSZAWIE

SZYFROGRAM

Melduję, że zgodnie z poleceniem tow. generała Kierownictwo KMWO dokonało kompleksowej oceny gotowości do działań jednostek organizacyjnych KWMO w Ciechanowie na wypadek wprowadzenia stanu wojennego. Analizie poddano przedsięwzięcia określone w planie „PM-77” dla całego stanu osobowego oraz stan realizacji zadań wynikających z decyzji nr 20A kierownika sztabu MSW z dnia 26.01.1981 r. w sprawie mobilizacyjnego rozwinięcia batalionu manewrowego KWMO i Posterunków MO woj. ciechanowskiego.

Zagadnienie to omówiono i poddano ocenie na poszerzonym posiedzeniu Sztabu KWMO odbytym w dniu 25 bm. oraz w trakcie ćwiczeń dowódczo-sztabowych krypt. „JESIENŃ-81” na temat „Osiągnięcie pełnej gotowości przez Batalion Manewrowy KWMO, jednostek organizacyjnych KWMO i podległych jednostek terenowych oraz prowadzenie bojowych działań przeciwdywersyjnych” – odbytych w dniu 26 listopada br. z udziałem D-cy Batalionu Manewrowego, Naczelników Wydziałów KWMO, kierowników komisariatów MO i komendantów posterunków MO woj. ciechanowskiego.

Ponadto zarówno w posiedzeniu sztabu jak i w ćwiczeniach brał udział przedstawiciel Zarządu I MSW płk Mieczysław IZDEBSKI.

Przedmiotem posiedzenia Sztabu KWMO była w szczególności:

- analiza stanu realizacji decyzji 20A,
- analiza stanu przygotowań jednostek terenowych MO do działań na wypadek wprowadzenia stanu wojennego,
- analiza systemu alarmowania stanów osobowych KWMO i jednostek terenowych,

Omówiono następujące zagadnienia:

- 1 – przygotowanie do rozwinięcia organizacyjno-mobilizacyjnego Batalionu Manewrowego KWMO i PMO z uwzględnieniem zabezpieczenia kadrowego, organizacji wyżywienia i zakwaterowania oraz zabezpieczenia materiałowo-technicznego;

^a *Dopisane ręcznie.*

2 – stan prac nad ochroną obiektów własnych, władz politycznych i administracyjnych oraz obiektów gospodarki narodowej ze szczególnym uwzględnieniem magazynów żywności i paliw;

3 – współdziałanie z Zakładami Karnymi w zakresie ochrony i udzielania pomocy w razie wypadków nadzwyczajnych;

4 – ochrona członków rodzin funkcjonariuszy i emerytów MO i SB oraz członków rodzin kierowniczego aparatu partyjnego i administracyjnego;

5 – system blokad wytypowanych zakładów pracy po wprowadzeniu stanu wojennego;

6 – organizacja systemu łączności;

7 – zabezpieczenie broni i amunicji magazynowanej przez KWMO i podległe jednostki terenowe.

Stan przygotowań do działań w warunkach wprowadzenia stanu wojennego oceniono jako zadawalający przy czym zalecono zainteresowanym niezwłoczne usunięcie stwierdzonych usterek i braków. Ustalono, że będzie prowadzona bieżąca kontrola wykonania zleconych zadań, a ponadto opracowany jest kompleksowy plan kontroli, która będzie dokonywana w terminie od 15 grudnia br.

Melduję, że szczególne trudności występują przy uzgadnianiu planów ochrony obiektów administracji i instancji partyjnych oraz członków rodzin aparatu partyjnego i administracyjnego. Wynikają one generalnie z braku współpracy w planowaniu obrony i ochrony oraz niezrozumienia jej zasad i często nierealnych żądań przydzielania funkcjonariuszy MO do czynnej obrony obiektów oraz nienadesłanie list członków rodzin podlegających ochronie.

W oparciu o analizę przebiegu alarmu „BETA” przeprowadzonego w dniu 15 listopada br. dla stanu osobowego KMWO i KMO podjęto czynności w celu udoskonalenia systemu alarmowego, które zostaną ukończone w terminie do dnia 10 grudnia br. Po tym terminie dokona się sprawdzenia funkcjonowania tego systemu w wytypowanych jednostkach terenowych.

^bKierownik Sztabu KWMO w Ciechanowie

płk. inż. B[azyli] Białokozowicz^b

Źródło: AIPN, KWMO w Ciechanowie, sygn. BU 01218/73, k. 74–75 (PDF), oryginał, mps.

Nr 9

1981 grudzień 10 – Lista osób przewidzianych do internowania po ogłoszeniu stanu wojennego

10.12.81 r.^a

^{b-b} Wpisane ręcznie.

^a Data dopisana ręcznie.

Tajne spec. znaczenia

Egz. Nr pojed.^b

WYKAZ

Osób przewidzianych do internowania na wypadek poważnego zagrożenia bezpieczeństwa państwa.

1. SZERYPO Bolesław s. Antoniego i Zofii Piotrowskiej, ur. 15.09.1943 r. Karsznica, [...], ^cczłonek PZPR^c, etatowy przewodniczący KZ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” w F[abryki] S[przętu] O[świetleniowego] i U[rządzeń] T[echnicznych] „POLAM” w Pułtusk, zam. Pułtusk [...].

Jest konsultantem Regionu Mazowsze na teren woj. ciechanowskiego. W działaniach swoich podejmuje inicjatywy o negatywnym wydźwięku politycznym przejawiające się m.in. w napastliwej i agresywnej krytyce realiów polityczno-społecznych PRL, udzielaniu poparcia KSS KOR i KPN, szkalowaniu organów resortu spraw wewnętrznych, negowaniu sojuszu Polski z ZSRR i fanatycznym wykonywaniu zaleceń NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” Region Mazowsze. Był inicjatorem akcji strajkowej w styczniu b[ieżącego] roku. Kolportuje wśród członków „Solidarności” bezdebitowe opracowania KSS KOR. Jest osobą popularną w Pułtusk i cieszy się autorytetem wśród załogi FSOiUT „POLAM”. Może podjąć z własnej inicjatywy szkodliwe działania o charakterze politycznym.

2. JĘDRZEJEWSKI Jan s. Antoniego ur. 16.02.1938 r. w Działdowie, [...], zatrudniony w Kombinacie Budowlanym w Ciechanowie, zam. Ciechanów [...].

Pełni on funkcję sekretarza KZ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” w K[ombinacie] B[udowlanym] w Ciechanowie. Płaszczyznę działania tego związku wykorzystuje do podejmowania negatywnych inicjatyw takich jak: tworzenie atmosfery niezadowolonia wśród załogi poprzez tendencyjne przedstawianie nieprawidłowości w zarządzaniu gospodarką narodową, negowanie wszelkich posunięć władz państwowych i partyjnych, prowokowanie pracowników do bojkotowania decyzji dyrekcji zakładu w sprawach merytorycznych itp. Swoją postawą i zachowaniem w miejscu pracy wpływa na obniżenie dyscypliny pracy. Reprezentuje zdecydowanie wrogie stanowisko wobec ZSRR. Karany w przeszłości za przestępstwa gospodarcze i kryminalne.

^dMaszynistka: plut. J. Suszek

Opracował

L. dz. masz. 0019/81

Z-ca N-ka por. Zb[igniew] Grodzicki

VERTE!^d

^b Słowo pojed. wpisane ręcznie.

^{c-c} Fragment przekreślony ręcznie.

^{d-d} Wpisane ręcznie.

3. °GALLERA IRENEUSZ s. Anatoliusza i Jadwigi Jurczyk ur. 9.12.1944 r. w Mrągowie, 'czł. PZPR^f, [...], etatowy sekretarz MKP NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” w Ciechanowie, zameldowany na stałe Maków Mazowiecki [...], faktycznie zam. Ciechanów [...].

Jest on zwolennikiem radykalnych form działalności w związku, nie uznającym kompromisów w negocjacjach z przedstawicielami administracji państwowej. Żądny władzy, często kierujący się emocjami w działaniach. Niejednokrotnie w czasie posiedzeń MKP nawoływał do eskalacji żądań „Solidarności”. W przeszłości pełnił nadterminową służbę wojskową, pracował w sztabie wojskowym i inspektoracie obrony cywilnej. Z tego tytułu posiada znajomość zasad działania wojska w wypadku zagrożenia. Z uwagi na jego postawę i osobowość istnieją poważne przypuszczenia, że może on wykorzystać swoją wiedzę w przypadku ogłoszenia stanu wyjątkowego.

4. GOGOLIŃSKI KAZIMIERZ s. Antoniego i Heleny Bałachowskiej ur. 20.03.1933 r. Wisin, [...], bezpartyjny, kierowca Oddziału PKS w Mławie – Placówka Terenowa w Działdowie, zam. Nidzica [...].

W/w jest fanatycznym zwolennikiem NSZZ „Solidarność”. Pełniąc funkcję członka prezydium Oddziału w Działdowie uważa się za działacza tego związku co miało wyraz w sporządzanych przez niego ulotkach, pismach do innych oddziałów „Solidarności” w obrębie województwa oraz nawoływaniach do bojkotu w związku z regulacją płac wśród kierowców. Charakteryzuje się miernym poziomem intelektualnym i wąskimi horyzontami politycznymi. Z uwagi na to, że ślepo wierzy w słuszność wszelkich akcji podejmowanych przez władze „Solidarności” może stanowić zagrożenie w przypadku wprowadzenia^c stanu wyjątkowego.

por. Zb[igniew] Grodzicki^h

Źródło: AIPN, KWMO w Ciechanowie, sygn. BU 01218/77, k. 88–89 (PDF), oryginał, mps.

Nr 10

[1981] – Lista osób przewidzianych do internowania po ogłoszeniu stanu wojennego

/Wzór – załącznik Nr 10/^a

^c Od tego miejsca cała strona wpisana ręcznie.

^{f-f} Fragment przekreślony ręcznie.

^g W tekście przekreślone słowo: zagrożenia.

^h Powyżej podpis por. Grodzickiego.

^a Napisane na maszynie, po lewej stronie sygnatura pisma: Ldz 005/77.

Tajne spec. znaczenia

/po wypełnieniu/

Egz. Nr^b

WYKAZ

Osób przewidzianych do internowania^c

1. Kudlicki Stanisław s. Antoniego – urodzony 14.02.1949 – narodowość polska – miejsce zamieszkania: Lutocin – miejsce pracy: własne gospodarstwo rolne – uzasadnienie internowania we wniosku o izolację osoby – jednostka dokonująca zatrzymania: brak wpisu – uwagi: brak wpisu

2. PESTA Zygmunt s. Antoniego – urodzony 09.02.1927 r. – narodowość polska – miejsce zamieszkania: Chrapoń gm. Lutocin – miejsce pracy: własne gospodarstwo rolne – uzasadnienie internowania: jw. – jednostka dokonująca zatrzymania: brak wpisu – uwagi: brak wpisu

3. KACZMARCZYK Wiesław s. Antoniego – urodzony 25.01.1953 r. – narodowość polska – miejsce zamieszkania: Lutocin – miejsce pracy: własne gospodarstwo rolne – uzasadnienie internowania: jw. – jednostka dokonująca zatrzymania: brak wpisu – uwagi: brak wpisu

4. MIERZWIŃSKI Henryk s. Michała – urodzony 01.02.1923 r. narodowość polska – miejsce zamieszkania: Raciąż – miejsce pracy: własne gospodarstwo rolne – uzasadnienie internowania: jw. – jednostka dokonująca zatrzymania: brak wpisu – uwagi: brak wpisu

5. KLEJMENT Zygmunt s. Pawła – urodzony 10.12.1923 r. – narodowość polska – miejsce zamieszkania: Ciechanów [...] – miejsce pracy: Woj. Stacja Unasieniania Zwierząt – uzasadnienie internowania: jw. – jednostka dokonująca zatrzymania: brak wpisu – uwagi: brak wpisu

6. GALLERA Ireneusz s. Apoloniusza – urodzony 09.12.1944 r. – narodowość polska – miejsce zamieszkania: Ciechanów – miejsce pracy: W[ojewódzki] Z[wiązek] K[ółek] i O[rganizacji] R[olniczych] – uzasadnienie internowania: jw. – jednostka dokonująca zatrzymania: brak wpisu – uwagi: brak wpisu

7. BUKS Józef s. Antoniego – urodzony 01.09.1928 r. – narodowość polska – miejsce zamieszkania: Zaborowo gm. Naruszewo – miejsce pracy: własne gospodarstwo rolne – uzasadnienie internowania: jw. – jednostka dokonująca zatrzymania: brak wpisu – uwagi: brak wpisu

Źródło: AIPN, KWMO w Ciechanowie, sygn. BU 01218/76, k. 85 (PDF), oryginał, mps.

^b Brak wpisu.

^c Dalej wpisane do tabeli z następującymi rubrykami: Lp./ Nazwisko, imię, imię ojca/ Data urodzenia/ Narodowość/ Miejsce zamieszkania/ Miejsce pracy/ Uzasadnienie internowania/ Jednostka dokonująca zatrzymania/ Uwagi.

BIBLIOGRAFIA**Źródła archiwalne**

Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie: KWMO w Ciechanowie, sygn. BU 01218/75, BU 01218/ 76, BU 01218/77.

Relacje i wspomnienia

Adamczyk S., *Nie potrafię żyć inaczej*, [w:] J. Wróblewski, A. Gołębiowski (oprac.), *Niepokorny Ciechanów*, Ciechanów 2006.

Latek S.K., *Tajna „Solidarność” w Pułtusk w latach 1982–1986: wspomnienia konspiratora*, Pułtusk 2014.

Wojdyło A., *Niedokończona rozmowa*, [w:] J. Wróblewski, A. Gołębiowski (oprac.), *Niepokorny Ciechanów*, Ciechanów 2006.

Literatura

Kowalski L., *Generał ze skazą. Biografia wojskowa gen. armii Wojciecha Jaruzelskiego*, Warszawa 2001.

Majchrzak G., *Tajemnice stanu wojennego*, Warszawa 2016.

Paczkowski A., *Solidarność wobec perspektywy rozwiązania siłowego*, [w:] W. Polak, P. Ruchlewski, J. Kufel (red.), *Czas przełomu. Solidarność 1980–1981*, Gdańsk 2010.

Pawłowicz J., *Wiktor Waclaw Stryjewski (1916–1951)*, [w:] *Konspiracja i opór społeczny w Polsce 1944–1956. Słownik biograficzny*, t. 3, Kraków–Warszawa–Wrocław 2004.

Piotrowski P. (red.), *Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza*, t. 3: 1975–1990, Warszawa 2008.

Zygner L., *Wprowadzenie stanu wojennego w województwie ciechanowskim*, „Studia Mazowieckie” 2022, 17/31, nr 2.

Internet

Indeks internowanych: <https://polskiemiesiace.ipn.gov.pl/mie/form/r91056635466,Lazarski-Krzysztof.html>.